

weekly.meest.com

MeestWeekly

ГРЕМ ПІДТРИМУЄ УКРАЇНУ Й ПІСЛЯ СМЕРТИ

Законопроект покійного сенатора покликаний посилити тиск на диктатора

Читайте с. 13

ЗУСТРІЧ РУБІО З ЛАВРОВИМ

Відбулася важлива розмова про закінчення російсько-української війни

с. 4

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ УРЯД

Чому президент Зеленський змінив КМУ і чого чекати тепер

с. 7

A-TEAM
Home Care

Over
\$2,000
in Bonuses

ЗАПРОШУЄМО НА РОБОТУ ПО ДОГЛЯДУ ЗА ЛІТНІМИ ЛЮДЬМИ

З нами Ви можете заробляти більше!
Ви також можете доглядати
за своїми близькими та рідними.

☎ 215-302-9292

ВАЖЛИВА РОЗМОВА ПРО ЗАКІНЧЕННЯ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

■ Євген Клен

Марко Рубіо, державний секретар США, та Сергій Лавров, міністр закордонних справ Російської Федерації (РФ), 23 липня провели перемовини на полях заходу Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН) у Манілі, столиці Філіппін. Зустріч тривала 35 хвилин.

Із російського боку також були присутні Андрій Руденко, заступник міністра закордонних справ, Олексій Дробінін, директор департаменту зовнішньополітичного планування, і Євген Загайнов, постійний представник президента РФ при АСЕАН. З американського — Елісон Гукер, заступник держсекретаря з політичних питань, та Серджіо Гор, спеціальний посланець президента США.

Сергій Лавров підтвердив готовність РФ до врегулювання «конфлікту» в Україні та прихильність до «домовленостей Анкориджа». Він розповів про ситуацію на лінії фронту й заявив про «неприпустимість подальшого постачання зброї Києву». А також розкритикував політику європейських країн, які продовжують прагнути «завдати Росії стратегічної поразки».

За словами Марії Захарової, речниці Міністерства закордонних справ РФ, сторони поспілкувалися щодо широкого кола питань двостороннього та міжнародного порядку денного в рамках розвитку нещодавніх контактів

на найвищому рівні. Під час зустрічі обговорили й нормалізацію умов роботи російських і американських дипломатичних місій, а також відновлення повноцінних контактів між Роскосмосом і NASA.

Марко Рубіо зазначив, що війна в Україні ускладнює для США пошук діалогу з РФ щодо інших питань. На цьому тлі «було б добре, якби ця війна припинилася». «Для досягнення миру в Україні потрібні нові ідеї, — заявив він. — Адже пропозиції, які висували до цього часу, не були прийнятними для України раніше і неприйнятні для неї зараз. Якщо мир і настане, то це станеться завдяки якійсь новій ідеї та новим концепціям, і ми готові запропонувати деякі з них у відповідних умовах і у відповідній формі, якщо така можливість з'явиться і якщо умови будуть сприятливими. Ми готові відіграти цю роль у позитивний спосіб».

Водночас глава американського зовнішньополітичного відомства відкинув російський наратив про те, що Вашингтон і Москва досягли якоїсь угоди щодо припинення війни під час

саміту на Алясці в серпні 2025-го. А також зауважив, що тодішні пропозиції РФ провалилися. Проте назвав зустріч із російським колегою за посадою «хорошою та відвертою».

За неофіційною інформацією, Москва трактувала зустріч Трампа з Путіним в Анкориджі як визнання США необхідності виведення українських військ з усієї території Донбасу. Проте американські чиновники запевнили, що жодних домовленостей насправді не було, а були лише пропозиції, озвучені на саміті. А Україна не раз наполягала, що не виводитиме війська з підконтрольної їй частини Донецької області, і пропонує зупинити конфлікт, замороживши актуальну лінію фронту.

Марко Рубіо відзначив, що США готові втрутитися, коли з'явиться можливість досягти угоди щодо врегулювання російсько-української війни. «Ми хочемо мирної угоди. Хочемо, щоб війна закінчилася. Ми готові відігравати будь-яку позитивну роль, яку зможемо, щоби покласти край війні, і для цього знадобиться щось, із чим

зможуть погодитися і РФ, і Україна», — наголосив він і додав, що США вже вклали в це зусилля в минулому, та це не увінчалось успіхом. «Якщо ж умови й обставини змінилися так, що це стало можливим, ми готові діяти. Американський президент відданий цій справі. Тож якщо ми побачимо можливість змінити ситуацію на краще, ми це зробимо», — підкреслив держсекретар.

А також відмітив, що Трамп вважає російсько-українську війну дурною та безглуздою. «Якщо ми зможемо відіграти певну роль у її припиненні, то використаємо силу й вплив Сполучених Штатів, щоб це реалізувати. І ми готові це зробити, якщо трапиться така нагода. Сподіваюся, що трапиться. І саме це ми послідовно доносимо до обох сторін», — запевнив він.

Проте російське зовнішньополітичне відомство продовжує наполягати на дотриманні того, що воно називає «результатами перемовин Трампа та Путіна». А Дмитро Песков, прессекретар Кремля, сказав: «Я не віддавався б зайвому оптимізму. Контакти здійснюються і це завжди позитивно. Але говорити про якусь нову динаміку чи нове прискорення не випадає». Він висловив сподівання на візит до Москви Стіва Віткоффа, спеціального посланця президента США на Близькому Сході, та Джаредда Кушнера, зятя Дональда Трампа.

A Bloomberg із посиланням на джерела, близькі до Кремля, повідомила, що РФ уже не хоче повертати Україні частину окупованих територій у межах будь-якої угоди про припинення війни і планує залишити їх як буферні зони. За даними агенції, Путін відмовився від ідеї поступитися Україні якимись територіями, оскільки в Кремлі вважають, що США відмовилися від неформальних домовленостей, досягнутих під час саміту на Алясці. Відтак Москва готова повернутися за стіл перемовин лише після захоплення всієї території Донецької області. Міністерство оборони РФ

переконало диктатора, що зможе досягти цього до кінця року. Однак багато військових називають такий графік нереалістичним і припускають, що захопити Донецьку область вдасться хіба 2027-го.

Своєю чергою Володимир Зеленський поспілкувався зі Стівом Віткоффом і Джаредом Кушнером та обговорив з ними зусилля щодо мирних перемовин. Президент України, зокрема, підтвердив свій намір провести тристоронні переговори між США, Україною та РФ восени ц. р. Він описав розмову як хорошу й важливу, щоб активізувати дипломатію та наблизити мир. «Мир потрібен — мир із гідністю, й Україна вже давно до нього готова», — акцентував український лідер і додав, що отримав певні нові ідеї щодо припинення війни, але не уточнив, про що йдеться.

Водночас Кирило Буданов, глава Офісу президента України, указав два процеси, які сприятимуть якнайшвидшому досягненню миру. Ідеться про активну дипломатичну взаємодію з партнерами та постійне зміцнення українських сил безпеки й оборони. У центрі обговорення з Віткоффом і Кушнером було питання активізації дипломатичних зусиль для досягнення миру. «Україна робить усе для реального перемовного процесу й завершення війни. Системна дипломатична робота на найвищому рівні та щоденне посилення сил безпеки й оборони — це паралельні процеси, які наближають довгоочікуваний мир», — наголосив український генерал.

Володимир Зеленський вирішив приїхати на похорон сенатора Ліндсі Грема, адже отримав відповідне запрошення. Цей американський політик був одним із найвпливовіших прибічників України в Сенаті США й ініціатором законотворчих заходів щодо додаткових санкцій проти РФ. 28 липня президент України Володимир Зеленський також зустрівся зі своїм американським колегою за посадою.

MeestWeekly

The Ukrainian Canadian weekly established October 1997 in Toronto, Canada, by Meest Corporation Inc. President Rostyslav Kisil

Український громадсько-політичний незалежний тижневик, заснований корпорацією «Міст» у жовтні 1997 року в Торонто, Канада. Президент Ростислав Кісіль

Published in Thursdays (52 issues a year) by Meest Media Corporation. The publisher may not have the same standpoints with the author of a printed material. Authors of printed materials are fully responsible for the content. Advertisers are responsible for the content of their commercial ads.

Видає корпорація «Міст Медіа». Виходить щочетверга (52 рази в рік). Редакція не завжди поділяє погляди авторів матеріалів. Надіслані до редакції рукописи не рецензуються. Відповідальність за зміст рекламних оголошень несуть рекламодавці.

Editor: Ivan Besiada
Редактор: Іван Бєсяда
Executive editor: Eugene Tarnavsky
Виконавчий редактор: Євген Тарнавський

Editorial Office/Адреса редакції:
Meest Media Inc.,
Адміністрація: 270 Old New Brunswick Rd, Unit 200, Piscataway, NJ 08854. Tel.: 862-682-4224
E-mail: newspaper.usa@meest.com.
Сайт: <https://weekly.meest.com/us>

Advertising in USA:
Реклама в США:
908-937-6342

Advertising in Canada:
Реклама в Канаді:
classified ad (дрібні оголошення)
(416) 236-2007 ext. 3
advertising department (реклама)
(416) 236-2007 ext. 2

Postmaster (USA), send address changes to:
Meest Media Inc., 600 Markley Street,
Port Reading, NJ 07064
USA Publication Mail Products USPS 019943.
Periodical postage paid at Elizabeth, NJ

Single copies: Price negotiable;
Mail subscriptions: In USA: \$85/year,
\$55/half of year.

Ціна одного числа договірною.
Поштова доставка
у США: \$85/рік, \$55/рік року.

Please, pay your subscription to:
Чeki й грошові перекази висилати:
Meest Media Inc., 270 Old New Brunswick Rd, Unit 200,
Piscataway, NJ 08854

У тижневику також використані повідомлення кореспондентів інформаційних агенцій та інтернет-порталів Zaxid.net, UNIAN, Укрінформ, «Українська правда», «Кореспондент», ТОН, «Вголос», «Львівський портал» та OBOZ.ua

СПРАВА КОМБРИГА ЛУЧАНОВА

Від бойового офіцера до підозрюваного в організації подвійного вбивства

■ Мирослава Бзікадзе

Повномасштабна війна змінила українське суспільство, але не скасувала головного принципу демократичної держави — рівності всіх перед законом. Саме тому справа Станіслава Лучанова, командира 155-ї окремої механізованої бригади (ОМБр) ім. Анни Київської Збройних сил України (ЗСУ), викликала настільки потужний суспільний резонанс. Уперше за час великої війни бойового командира підозрюють не в службових порушеннях чи корупції, а в організації викрадення та умисного вбивства двох цивільних.

ВІД ФРОНТУ ДО КОМАНДУВАННЯ БРИГАДОЮ

Правоохоронці стверджують, що причиною злочину став звичайний побутовий конфлікт. Захист наполягає: доказів недостатньо, а сам військовий своєї провини не визнає. Остаточну крапку поставити суд, однак уже зараз ця історія стала однією з найрезонансніших у сучасній історії ЗСУ.

До літа 2026-го ім'я Станіслава Лучанова було відоме головню у військових колах. Він народився 1980 року на Дніпропетровщині, на початку 1990-х закінчив військово училище, 2003-го — Харківський військовий університет, служив у 93-й ОМБр, звільнився зі ЗСУ у званні капітана.

Проживав у с. Орлівщині на Дніпропетровщині. Займався фермерством та імпортом вживаних автомобілів з Європи. Із 2014-го допомагав своїй колишній 93-й бригаді постачати гуманітарні вантажі в зону проведення антитерористичної операції. 2022 року займався евакуацією людей з Харкова, а потім повернувся до ЗСУ, мобілізувався разом із дружиною Оленою у 23-ту ОМБр.

Підполковник мав багаторічний досвід служби, був нагороджений орденами Богдана Хмельницького трьох ступенів. До призначення командиром 155-ї окремої ОМБр очо-

лював штаб 425-го окремого штурмового полку «Скеля». У лютому ц. р. командування Сухопутних військ призначило його комбригом 155-ї ОМБр.

Військові, які служили разом із Лучановим, характеризували його по-різному. Одні називали вимогливим командиром із бойовим досвідом, інші говорили про жорсткий стиль керівництва. Ще навесні 2026-го навколо бригади вже виникали скандали: у соціальних мережах поширювали відео побиття військовослужбовця. Однак ніхто не припускав, що вже за кілька місяців комбриг сам стане головним фігурантом кримінального провадження.

З ЧОГО ВСЕ ПОЧАЛОСЯ

За даними слідства, події розгорнулися наприкінці червня в с. Калинівці на Київщині. Брати Максим і Роман Мосейчуки відпочивали біля свого будинку. За версією поліції, між ними та дружиною Станіслава Лучанова виникла сварка. Причиною стали гучна музика й мотоцикли. Чоловіки нібито образили жінку нецензурною лайкою.

Згодом про конфлікт дізнався комбриг. Він вимагав від братів вибачень, однак ті відмовилися. Саме після цього, за версією правоохоронців, і виник задум помститися. Ця обставина стала ключовою у версії обвинувачення: слідство

вважає, що злочин не був спонтанним, а ретельно спланованим.

Національна поліція та Офіс генерального прокурора стверджують, що Лучанов організував злочинну групу з підлеглих військовослужбовців. Дев'ятеро з них прибули до будинку братів, силою всадили їх до автомобілів і вивезли з Київської області.

Чоловіків доправили на територію Полтавської області. Там, за даними слідства, їх незаконно утримували, після чого вбили. Згодом тіла приховали, а родичі тривалий час не знали про долю братів.

Правоохоронці кваліфікують дії підозрюваних як незаконне позбавлення волі, викрадення людей, умисне вбивство двох осіб та організацію злочину групою осіб. У разі доведення вини головному фігуранту може загрожувати покарання аж до довічного позбавлення волі.

ДОКАЗІВ ДОСТАТНЬО

Після зникнення братів їхні рідні звернулися до поліції. Слідчі вилучили записи камер відеоспостереження, відстежили маршрути автомобілів, проаналізували телефонні з'єднання та допитали десятки свідків.

За інформацією правоохоронців, саме комплекс цих доказів дозволив установити причетність вій-

Станіслав Лучанов

ськовослужбовців 155-ї бригади. Згодом один із затриманих указав місце, де були заховані тіла жертв.

Першими затримали дев'ятьох військових. Серед них виявився і командир одного з батальйонів бригади. Усіх відсторонили від виконання службових обов'язків. Водночас самого комбрига на місці служби вже не було. Він самовільно покинув місце служби, тож оголосили про його розшук.

Через два дні правоохоронці затримали підозрюваного в Києві. За інформацією журналістів, він перебував в автомобілі разом із дружиною і їхав до адвоката.

Прокуратура наполягає, що існують достатні підстави вважати Лучанова організатором злочину й існують ризики впливу на свідків і переховування від слідства. Прокурор нагадав, що підозрюваний є підполковником ЗСУ та, перебуваючи на посаді командира 155-ї ОМБр, був «прямим начальником» інших фігурантів кримінальної справи, також військовослужбовців. Тож, мовляв, вирішив долучити їх до викрадення братів Мосейчуків, маючи для цього «особисті мотиви».

У ніч проти 27 червня військові прибули до Калинівки на Київщині й проникли на територію, де жили брати. Тоді підозрюваний Заєць двічі вистрілив у ногу Романові. Потім підозрювані силою запхали обох братів в автівку й вивезли до військової частини А5001, де незаконно утримували до 1 липня.

Тоді Лучанов вирішив організувати вбивство Мосейчуків, аби приховати викрадення. До цього залучив Олексія Долголен-

ка, командира батальйону 155-ї ОМБр, для якого також був прямим начальником. Виконуючи наказ командира, Долголенко вивіз Максима службовим автомобілем на полігон і вистрілив йому в голову, від чого той помер на місці.

Потім, за твердженням прокурора, підозрюваний також вивіз на полігон і Романа. Вистрілив йому в голову щонайменше вісім разів. Аби приховати тіла, підозрюваний поклав їх у заздалегідь викопану яму на території цього ж полігону.

Сторона обвинувачення нагадала суду, що підполковник після публічного розголошення інформації про викрадення братів Мосейчуків дремував і змінив номер телефону, тож клопотала про взяття його під варту без права на заставу.

Відтак Печерський районний суд Києва обрав Станіславу Лучанову запобіжний захід — тримання під вартою протягом 60 діб без права внесення застави. Під час судового засідання комбриг заявив, що не визнає своєї провини. Мовляв, на той момент перебував у відпустці. Однак Віктор Ключко, заступник начальника управління персоналом 21-го армійського корпусу, повідомив, що відпустка в Лучанова насправді тривала з 22 по 28 червня.

Проте остаточні висновки робити зарано. На цьому етапі всі обставини ґрунтуються на матеріалах слідства, які ще мають пройти перевірку в суді. Саме судовий розгляд визначить, достатньо доказів для обвинувального вирок чи частина висунутих звинувачень не знайде підтвердження.

П Р Я М А М О В А

Володимир Зеленський, президент України:

— Міністр внутрішніх справ Ігор Клименко доповів про затримання ще однієї особи з групи, яка жорстоко вбила двох жителів села Калинівки на Київщині. Жакхлива трагедія, і всі винні в ній будуть притягнуті до справедливої відповідальності. Уже затримали десятків осіб. Це, на жаль, військовослужбовці й колишній командир 155-ї бригади. Усе, що вони вчинили, буде детально перевірено. Ця справа стосується не однієї громади і не лише Київщини. Установити правду й притяг-

нути до відповідальності всіх винних — потреба всієї країни. Так і буде. Керівник області разом з начальником поліції області поспілкувалися з громадою Калинівки. Важливо, що люди допомагають захищати справедливість для родини Мосейчуків. Усе, що пообіцяли людям під час цього спілкування, має бути реалізовано в повному обсязі.

Оперативне командування (ОК) «Північ»:

— У мережі шириться інформація про події, пов'язані з військовослужбовцями в/ч А5001. Із приводу ситуації,

що склалася, повідомляємо: за фактом зазначеної події правоохоронні органи розпочали слідчі дії. Командування ОК «Північ» надає правоохоронцям усебічну підтримку й сприяє максимальній прозорості розслідування. Усі протиправні вчинки отримають належну правову оцінку. Винні відповідатимуть згідно з чинним законодавством. Особи, які фігурують у розслідуванні, відсторонені від виконання службових обов'язків і співпрацюють зі слідчими. Місце перебування командира в/ч А5001, який самовільно покинув місце служби, установлюють.

Український ВВП зростає третій місяць поспіль

■ Петро Йосип

Українська економіка поступово відновлюється після найважчої зими за час повномасштабної війни. Про це повідомили в Міністерстві економіки та довкілля України. У травні ц. р. реальний валовий внутрішній продукт (ВВП) України зріс на 0,8 %, порівнюючи з травнем минулого року. Це вже третій місяць поспіль, коли країна демонструє позитивну економічну динаміку.

За оцінкою відомства, зростання у березні та квітні становило по 0,9 %. Завдяки цьому Україна змогла компенсувати падіння, яке накопичилося на початку року. У міністерстві додали, що за підсумками перших п'яти місяців року економіка вийшла на нульову позначку, порівнюючи з аналогічним періодом 2025-го.

Найбільший внесок у відновлення зробили внутрішня торгівля, промисловість, аграрний сектор і виробництво. Зокрема, зростання підтримали видобування нафти й газу, розвиток птахівництва, випуск оборонної продукції, а також виробництво товарів, необхідних для відновлення енергетики та забезпечення населення.

Попри позитивні сигнали урядові прогнози щодо темпів економічного зростання залишаються стриманими. Кабінет Міністрів України раніше переглянув прогноз зростання ВВП 2026 року з 2,4 до 1,6 %. Національний банк України (НБУ)

також знизив свою оцінку до 1,3 %. Економічне відновлення значною мірою залежатиме від безпекової ситуації, масштабів руйнувань і подальшої підтримки міжнародних партнерів, додали у відомстві.

А в червні збільшилися міжнародні резерви України — на 12,1 %. Станом на 1 липня вони склали 51,27 млрд USD, поінформував НБУ. Позитивна динаміка зафіксована завдяки валютним надходженням від міжнародних партнерів, що перевищили чистий продаж валюти національним регулятором та боргові виплати в іноземній валюті. Так, на валютні рахунки в червні надійшло 11,32 млрд USD, із яких 6,82 млрд USD — від Європейського Союзу (ЄС), 4,5 млрд USD — через рахунки Світового банку (СБ).

Окремо Україна отримала й виплату в межах першого оборонного траншу за програмою Ukraine Support Loan обсягом 4,4 млрд USD від ЄС. Та у зв'язку з цільовим призначенням використання коштів їх не зарахували до міжнародних резервів.

За обслуговування та погашення державного боргу в іноземній валюті було виплачено 269,7 млн USD. Крім того, Україна сплатила Міжнародному валютному фонду 171,5 млн USD. На валютному ринку НБУ в червні ц. р. продав 5,15 млрд USD. Через переоцінку фінансових інструментів та вплив інших чинників міжнародні резерви зменшилися за місяць на 191,4 млн USD.

В Україні дефіцит кадрів

■ Василь Нетудихата

Головною проблемою ринку праці в Україні залишається дефіцит робочої сили, хоча від 3,5 до 5 млн людей працездатного віку залишаються поза ним, розповіла Дарія Марчак, заступник міністра економіки України.

«Зараз три четверті підприємств в Україні відчувають нестачу робітників і закриваються саме через обмаль робочої сили», — поінформувала вона. І назвала головним викликом створення умов, які дозволять людям з обмеженими можливостями отримати

Дарія Марчак

доступ до ринку праці й подолати всі перешкоди. Для вирішення цього питання вона запропонувала переглянути підходи до професійної підготовки й забезпечити можливість для актуальної перекваліфікації кожному, хто цього потребує.

БАНКНОТА НОМІНАЛОМ 2000 ГРН

■ Андрій Підкуймуха

В Україні з'явиться нова банкнота найвищого номіналу — 2 тис. грн. На її лицьовому боці буде зображений портрет поета Василя Стуса, а на зворотному — будівля філологічного факультету Донецького національного університету, де він навчався.

«Банкнота вшановує Василя Стуса — українського поета-шістдесятника, перекладача, публіциста, прозаїка, мислителя, літературознавця, літературного критика, правозахисника, політв'язня СРСР, члена Української Гельсінської групи, одного з найактивніших представників українського дисидентського руху й борця за незалежність України у ХХ ст.», — ідеться в повідомленні НБУ.

Очікується, що банкноту введуть в обіг із 4 вересня ц. р., адже саме 4 вересня 1985 року Василь Стус загинув в ув'язненні в таборі особливого режиму. Регулятор пояснив, що поява нової банкноти має низку переваг як для держави, так і для населення та бізнесу: для держави — зменшення витрат на

логістику й обслуговування готівкового обігу; для банків — зменшення операційного навантаження, оптимізація касових процесів, менші обсяги готівки, більша швидкість у забезпеченні нею; для торгівлі стане зручніше обслуговування клієнтів і менше навантаження на касових працівників; для бізнесу — простіші та швидші готівкові розрахунки з клієнтами; для населення — зручність у використанні та зберіганні коштів.

За дизайном нова банкнота наслідує модифіковані банкноти гривні зразка 2014–2019 рр. За розміром і кольором помітно відрізняється від банкнот інших номіналів, що допоможе населенню легко визначати номінал. Розмір нової банкноти

становить 75 x 166 мм. Основний колір — синій.

Також посилили й захист банкноти: вона містить понад 20 захисних елементів. «Це перша у світі банкнота, у якій для посилення захисту використали унікальну «віконну» захисну стрічку AnimaTM Colour — поліхромну й анімовану. Дизайн стрічки був розроблений на замовлення НБУ в синьо-жовтій кольоровій гамі. Під час зміни кута нахилу банкноти на ній спостерігається ефект руху та зміна зображення — тризуб змінюється на знак гривні. Цю стрічку як новий продукт презентували лише наприкінці квітня 2026 року, і ось зараз ми вже реалізували його на новій банкноті», — розповів Андрій Пишний, голова Нацбанку України.

■ Марко Стріха

Польський національний банк розвитку BGK фіксує зростання попиту з боку місцевих компаній на фінансування інфраструктурних та енергетичних проєктів в Україні попри конфлікт між Варшавою і Києвом.

«Підприємці повертаються до нас, і нині портфель проєктів став ще більшим. Це означає, що вони провели аналіз ринку, часто мають українського партнера, а також володіють знаннями у сфері енергетичних та інф-

Польські компанії не зважають на кризу відносин

раструктурних проєктів», — заявила Марта Постула, віцепредседателю BGK.

Політичні розбіжності відходять на другий план для компаній, які борються за частку в проєкті післявоєнної відбудови України, вартість якого, за оцінками СБ, становитиме 524 млрд USD. Найближчим часом будуть підписані перші угоди про фінансування енергетичних проєктів, зокрема будівництва установок із виробництва біогазу. Крім того, польські буді-

вельні компанії Budimex SA, Polimex-Mostostal SA та AMW Sinevia домовилися про співпрацю щодо участі в тендерах на інфраструктурні проєкти. Енергетичні компанії PGE SA, Tauron Polska Energia SA, Enea SA й Energa SA уклали аналогічну угоду щодо проєктів у сфері енергетики. Нафтова компанія Orlen SA зміцнює співпрацю з українським Нафтогазом, а PZU SA придбала найбільшу страхову компанію MetLife в Україні.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ УРЯД

Чому президент Зеленський змінив КМУ і чого чекати тепер

■ Мирослава Бзікадзе

Володимир Зеленський відправив у відставку весь Кабінет Міністрів України (КМУ). А новий уряд очолив Сергій Корецький, до того — голова правління Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України». Загалом парламент затвердив 16 членів уряду, але посади міністра оборони й міністра закордонних справ залишилися вакантними, оскільки на них призначають за окремою процедурою.

ЧОМУ ВІДБУЛАСЯ ЗМІНА

Нещодавно Україна отримала новий КМУ. Це було вже четверте масштабне перезавантаження уряду від початку повномасштабного російського вторгнення і, без перебільшення, одна з найважливіших політичних подій року. На перший погляд кадрові перестановки можуть виглядати як звичайна ротація посадовців. Однак за ними стоїть зміна управлінської моделі в умовах війни, пошук ефективніших механізмів роботи державного апарату, підготовка до ще однієї складної зими та бажання посилити окремі напрями державної політики.

Перші сигнали про можливе оновлення КМУ з'явилися ще на початку липня. Президент Зеленський улаштував серію закритих нарад із керівництвом Верхов-

ної Ради, фракції «Слуги народу» й Офісу президента.

Після них стало відомо, що прем'єр-міністр Юлія Свириденко подала заяву про відставку. Парламент хутко підтримав її рішення, тож автоматично припинив повноваження весь КМУ.

Офіційне пояснення президента звучало доволі просто: державі потрібне «оновлення». Адже Україна входить у новий етап війни, маючи кілька критичних викликів: підготов-

ка до опалю-

вального сезону;

забезпечення

армії; розви-

ток українського

виробництва

зброї; ви-

конання умов вступу до Європейського Союзу; реформа державного управління та ефективніше використання міжнародної допомоги.

А втім, політичні експерти звертають увагу й на інші чинники. Після більш ніж чотирьох років повномасштабної війни суспільство дедалі частіше ставить питання про відповідальність чиновників за результати роботи. В умовах воєнного стану провести вибори неможливо, тому кадрові зміни залишаються фактично єдиним інструментом політичного оновлення влади. Водночас критики глави держави вказують, що перестановки відбуваються переважно всередині одного кадрового кола, без приходу принципово нових людей.

Юлія Свириденко очолювала уряд усього рік. За цей час керувала економічною політикою країни в надзвичайно складних умовах. Саме її уряд

забезпечував функціонування економіки під час масованих атак Російської

Сергій Корецький

Федерації (РФ), координував співпрацю з міжнародними фінансовими інституціями та просував євроінтеграційні реформи.

ТЕХНОКРАТ ЗАМІСТЬ ПОЛІТИКА

Найбільш резонансним кадровим рішенням стало призначення Сергія Корецького. Його кандидатуру підтримали 289 народних депутатів. До роботи в державних компаніях працював у паливному бізнесі, керував мережею автозаправних комплексів WOG, а пізніше відповідав за реформування Укрнафти та Нафтогазу. Саме його досвід управління енергетичною сферою став головним аргументом на користь призначення.

Президент відкрито заявив, що наступна зима може стати не менш складною, ніж попередні. Саме тому уряд має очолити людина, яка добре розуміє специфіку енергетики та кризового управління.

«Прем'єр-міністр розпочав підготовку урядової програми, яка буде представлена суспільству й парламентарям. Підхід до управління буде максимально прагматичний: персональна відповідальність кожного міністра, усіх керівників центральних органів влади за реалізацію тих завдань, які визначені пріоритетними. Сергій має повну можливість сформувати таку урядову політику й таку команду центральної виконавчої влади, яка буде здатна зміцнити нашу державу додатковими силами», — сказав Зеленський.

«КАРТОНКИ ЗА ФЕДОРОВА»

Рішення президента Володимира Зеленського не пропонувати повторно кандидатуру Михайла Федорова на посаду міністра оборони стало однією з найгучніших політичних подій липня. Як писав Meest Weekly, уже за кілька годин після оголошення про кадрові зміни в Києві, Львові, Одесі, Дніпрі, Луцьку, Чернігові, Ужгороді, Сумах та десятках інших міст почалися акції протесту, які швидко отримали назву «картонкові протести».

За інформацією українських засобів масової інформації (ЗМІ), рішення пояснювали розбіжностями між міністром і військовим керівництвом щодо подальшого реформування сектору оборони.

Для багатьох українців Федоров став символом

технологічної модернізації армії. Саме з його ім'ям пов'язували масштабне впровадження цифрових сервісів, розвиток безпілотних систем, реформу оборонних закупівель і спроби зробити Міністерство оборони відкритішим. Саме тому новина про його відставку викликала різку реакцію насамперед серед молоді, військових волонтерів, представників IT-спільноти та ветеранів.

Особливістю протестів стали картонні плакати, написані від руки. Учасники приносили їх без централізованої організації. Найпоширеніші гасла: «Поверніть Федорова»; «Не руйнуйте реформи»; «Армія потребує змін, а не відкату»; «Наш вибір — ефективність». Через такі імпровізовані плакати журналісти й користувачі соціальних мереж почали називати акції «картонковими протестами».

У столиці, за оцінками ЗМІ, на протест вийшло понад тисячу людей. Правоохоронці працювали у форматі «поліції діалог», серйозних сутичок чи затримань не фіксували. Однією з особливостей протестів стала відсутність єдиного організаційного центру. Координація відбувалася переважно через соціальні мережі. Багато учасників заявляли журналістам, що прийшли самостійно. Більшість — молодь віком до 35 років.

Офіційно рішення про кадрові зміни пояснювали необхідністю оновлення уряду та формування нової команди. Водночас влада не повідомила про якісь претензії до роботи самого Федорова. Через це частина експертів припустила, що причиною стали внутрішні політичні й управлінські суперечності, а не оцінка ефективності міністра.

Політичні оглядачі звернули увагу, що вперше за тривалий час в Україні масові акції виникли не через соціально-економічні питання і не через антикорупційний скандал, а на підтримку конкретного урядовця. Фактично це стало демонстрацією того, що суспільство почало оцінювати окремих чиновників не за політичною приналежністю, а за результатами їхньої роботи. Крім того, протести продемонстрували високу швидкість самоорганізації українського суспільства: від появи інформації про кадрові рішення до виходу людей на площі минуло лише кілька годин.

Д О В І Д К А

Склад нового уряду України: Сергій Корецький, прем'єр-міністр; Денис Шмигаль, перший віцепрем'єр і міністр енергетики; Тетяна Бережна, віцепрем'єр із гуманітарної політики та міністр культури; Всеволод Ченцов, віцепрем'єр-міністр із питань європейської та євроатлантичної інтеграції; Віталій Безгін — міністр у справах громад, територій і внутрішньо переміщених осіб; Матвій Бідний, міністр молоді

та спорту; Андрій Бутенко, міністр освіти і науки; Іван Вигівський, міністр внутрішніх справ; Тарас Висоцький, міністр аграрної політики та продовольства; Микола Калашник, міністр із відновлення, інфраструктури й транспорту; Віталій Кім, міністр у справах ветеранів; Олександр Кравченко, міністр економіки та довкілля; Віктор Ляшко, міністр охорони здоров'я; Сергій Марченко, міністр фінансів;

Денис Маслов, міністр юстиції України; Денис Улютин, міністр соціальної політики, сім'ї та єдності; Оксана Ферчук, міністр цифрової трансформації України. Тож уряд оновили не цілком, бо частина урядовців залишилася на своїх місцях. За окремим поданням президента було призначено виконавцями обов'язків: міністра оборони — Євгена Хмару; міністра закордонних справ — Андрія Сибігу.

АМБІЦІЇ ДИКТАТОРА ЙОМУ НЕ ДОПОМОЖУТЬ

На війну до України Кремль хоче відправити ще пів мільйона росіян

■ Євген Клен

Путін уперто зберігає територіальні амбіції за межами п'яти українських регіонів, території яких уже окуповані. Про це повідомив американський Інститут вивчення війни (ISW).

Російські війська за раз відновлюють ударну кампанію по українській портовій інфраструктурі вздовж узбережжя Чорного моря. Олег Кіпер, начальник Одеської обласної військової адміністрації, розказав, що минулого тижня рашисти завдали ударів по двох торговельних суднах під прапорами Танзанії та Ліберії, що плавали чорноморським коридором, і цивільному кораблі під прапором Маршаллових Островів в Одеському міському порту. А український експортер зерна Kernel Holding поінформував, що російські удари по Чорноморському порту в Одеській області пошкодили термінал компанії та знищили близько 25 тис. т соняшникової олії.

НЕРЕАЛЬНІ МРІЇ

Міністерство оборони Російської Федерації (РФ) особливо акцентує на повідомленнях про свої удари по Одеській області, щоб, імовірно, справити інформаційний ефект. «Російські удари, очевидно, спрямовані на погіршення економіки України та зменшення її експортних можливостей. РФ може завдавати ударів по портовій інфраструктурі та кораблях у морі, щоб змусити Україну припинити її ударну кампанію», — уважають аналітики.

Кремль також продовжує відкидати гарантії безпеки для України й намагається заперечити участь Європи в мирних переговорах щодо України. Таким чином демонструє, що не прийме угоду, в якій не буде повної капітуляції України. В ISW проаналізували заяву Сергія Лаврова, міністра закордонних справ РФ, від 14 липня, у якій він звинуватив «європейців» у тому, що начебто намагаються підірвати угоди між

Росією та Сполученими Штатами.

Аналітики припустили, що він, можливо, посилався на домовленості, яких США та РФ нібито досягли під час саміту на Алясці в серпні 2025 року. Міністр повторив слова Путіна від червня 2024 року, наголошуючи на максималістських воєнних цілях Росії, у т. ч. «повному виведенні українських військових із контрольованої Україною території в Луганській, Донецькій, Запорізькій і Херсонській областях та відмові від прагнень вступу до НАТО». А втім, Лавров таки визнав, що Сполучені Штати й Росія не підписували жодних документів під час зустрічі на Алясці. Це підтвердив і Марко Рубіо, державний секретар США.

Дмитро Песков, речник Кремля, також заявив, що Москва виступає проти участі Європи в мирних переговорах. І додав, що РФ не погодиться на жодні гарантії безпеки для України без своєї участі, та відкинув зусилля Дональда Трампа й Коаліції сприяння досягненню миру в Україні. «Кремль регулярно намагається відлучити європейських лідерів від участі в мирних переговорах щодо припинення війни в Україні, відхиляючи пропозиції щодо європейських політиків і гарантій безпеки, а також зображуючи Сполучені Штати й Росію єдиними належними учасниками перемовин», — зазначили в ISW. Аналітики кажуть, що неодноразова відмова Кремля від будь-яких західних гарантій безпеки для України ще раз демонструє небажання диктатора прийняти хоч якусь угоду, яка не відповідає повній капітуляції України.

АРГУМЕНТИ ЗСУ

Проте успішні удари України по військових і стратегічних об'єктах РФ можуть стати вирішальним фактором, який змусить Кремль усе ж погодитися на справжні мирні переговори, припустив Андрій Кубілюс, європейський комісар із питань оборони. Він високо оцінив результа-

ти глибоких ударів Збройних сил України (ЗСУ) по території РФ, відзначивши, що вони суттєво змінили ситуацію. «Вражає те, чого Україні вдалося досягти за останні пів року завдяки глибоким ударам», — констатував посадовець.

На його думку, такі дії мають продемонструвати керівництву в Кремлі, що досягти встановлених на початку війни цілей уже не вдасться. «Такий розвиток подій має бути чітким аргументом для Путіна та його оточення — він не здатен досягти жодного значного прогресу у своїх воєнних цілях. І саме тоді мають розпочатися справжні перемовини про справедливий мир», — підкреслив єврокомісар і звернув увагу на те, що останні українські операції проти російського флоту й енергетичної інфраструктури суттєво посилюють перемовні позиції Києва.

Крім того, Європейський Союз готує масштабну фінансову підтримку України. Загальний обсяг кредитної допомоги може сягнути 90 млрд EUR, із яких близько 60 млрд EUR планують спрямувати на оборонні потреби. Ці кошти будуть аж ніяк не зайвими, адже Україні доведеться пережити дуже складну зиму, яка, за прогнозами, буде набагато гіршою за попередню.

А Юрій Федоренко, командир 429-ї окремої бригади безпілотних систем «Ахіллес» ЗСУ, зауважив, що в ударах по РФ нині все виглядає так, що «ми посіяли зерно, і з цього зерна зараз тільки проріс паросток і показався на поверхні ґрунту». «На такій стадії наразі перебуває інтенсивність завдання ударів по території РФ і тимчасово окупованих територіях. Для того, щоб виросла стеблина, міцна, заколосилася і дозріла, потрібен час. Це час технологічного прогресу і масштабування вдалих рішень», — пояснив він.

Майор відмітив, що до українських ударних безпілотних літальних апаратів (БпЛА) та крилатих ракет має додатися ще й балістика: «Лише 16 країн у світі мають свою балістику. І коли балістичні ракети почнуть працювати по території РФ, системно, із більшою кількістю БпЛА та крилатих ракет, тоді Москва буде змушена підписати мирний договір».

Командир також стверджує, що Україну не влаштовує підписання договору лише про зупинення вогню, адже кілька місяців — і ресурси поновлюються, люди навчаються, мобілізуються, озброєння виготовляють і потім «усе пішло по новій». «Їх треба дотиснути до того, що вони прикінчать Путіна. Спешуть на нього всі борги. Їм треба дати цей вихід, аби списали на нього все, що відбулося. От до цього моменту треба дотискати», — переконаний Юрій Федоренко.

МОБІЛІЗАЦІЯ

Наразі ж країна-агресор планує восени ц. р. мобілізувати більш ніж 500 тис. людей для продовження геноцидної війни проти України. Про це розповів Андрій Коваленко, керівник Центру протидії дезінформації (ЦПД) при Раді національної безпеки й оборони України: «Декого планують кидати в бій в перші ж два тижні для затикування дірок на Сході України, інших готуватимуть від місяця для потенційного відкриття нового напрямку фронту». Відтак, за словами посадовця, українців очікують дуже насичені осінь і зима. «Потрібно буде вистояти в дуже непростих піхотних боях, у яких зійдуться люди, дрони, керовані авіаційні бомби й інші інструменти вбивства», —

прогнозує він. Коваленко додатково повідомив, що Сергій Кирієнко, перший заступник адміністрації президента Росії, та Валерій Герасимов, начальник Генерального штабу ЗС РФ, запевнили Путіна, що це нібито допоможе здолати Україну. «Я добре знаю, що вони помиляються. А зараз нам усім потрібна єдність та ефективність», — резюмував глава ЦПД.

В Україні триває мобілізація. А Володимир Зеленський висловився щодо того, що якщо найближчим часом Путін оголосить мобілізацію в РФ, то ситуація для українців ускладниться. Та насправді Москва не чекає вересня в питанні мобілізації.

«Указ Путіна про мобілізацію, який він підписав восени 2022 року, не припинений. Він продовжує діяти і на його підставі підсилюють ці процеси. Нагадаю, що в РФ так ніхто й не оголосив кількість необхідних мобілізованих, — зауважив військовий експерт Олег Жданов. — Речник Кремля Песков тоді сказав, що чисельність визначається додатковим рішенням Генштабу, тому мобілізація в Росії триває. Зараз РФ розробляє цілу низку заходів для посилення мобілізації: вищі навчальні заклади почали отримувати плани щодо залучення студентів до війська. У Пензі дійшло до того, що застосовували поквартирний обхід, щоб вручити повістки й забрати всіх чоловіків призовного віку».

Також він звернув увагу на те, що зараз в РФ ухвалюють рішення щодо виїзних віз, аби запобігти втечі чоловіків за кордон. «Тож закрити кордони можуть уже незабаром, — припустив фахівець. — Мобілізація в Росії посилюється. Єдине, що може змінитися після виборів у Росії — Путін спробує оголосити «священну війну».

■ Ігор Голод

Лідери країн-членів Європейського Союзу (ЄС) розглядають можливість створення нового безпекового альянсу.

СВОЄРІДНИЙ АЛЬЯНС

Нещодавно Ґвідо Крозетто, міністр оборони Італії, запропонував сформувати у Європі нову архітектуру безпеки. Вона повинна охопити держави-члени Євросоюзу і країни-члени НАТО, які не входять до ЄС, — Великої Британії, Туреччини та Норвегії, а також Україну, Молдову, Швейцарію та західні Балкани.

По суті, урядовець закликав створити своєрідний європейський альянс, що доповнював би НАТО, функціонування якого залежить від мінливого настрою президента США. Він наголосив, що європейцям необхідно враховувати сигнали про можливе поступове скорочення військової присутності США на континенті.

За словами міністра, безпекове середовище змінюється швидше, ніж раніше, тож уряди європейських країн уже не можуть планувати розвиток оборонних спроможностей із розрахунком на 10–15 років наперед. А в національній безпеці європейських країн «надто багато прогалин», які необхідно заповнити оперативними оборонними й технологічними рішеннями.

Крозетто пояснив, що його заклик сформувати нову архітектуру безпеки ґрунтується на висновках стратегічного документа Міністерства оборони Італії. Історичним поворотним моментом для перегляду застарілих концепцій стратегічного оборонного планування він назвав опір України російській агресії.

Політолог Антон Кучухідзе прокоментував запропоноване міністром так: «У цій конструкції немає ст. 5 і не може бути. Бо серед її учасників є нейтральна Швейцарія і Туреччина, яка завжди має особливу багаторівневу позицію. Тож італійська концепція континентальної оборони вигідна Україні доти, доки лишається доповненням до НАТО, а не її заміником».

НЕ ПЕРШИЙ

Він не перший, хто закликав залучити Україну до нової архітектури континен-

УКРАЇНЬСЬКА МОДЕЛЬ БЕЗПЕКИ

Міністр оборони Італії закликав створити континентальний оборонний блок

тальної безпеки. Зокрема, Урсула фон дер Ляєн, президент Європейської комісії, не раз підкреслювала, що майбутнє європейського оборонного комплексу безпосередньо пов'язане з Україною. Жозеп Боррель, головний дипломат ЄС у 2019–2024 рр., заявляв, що українська армія має найкращий сучасний бойовий досвід на континенті, тож її інтеграція до оборонних структур ЄС є його стратегічним інтересом.

Відтак Андрюс Кубілюс, комісар Євросоюзу з питань оборони і космосу, рекомендував створити Європейський оборонний союз, який об'єднав би можливості України, Великої Британії та Норвегії з потенціалом країн ЄС. «Якщо ми в ЄС маємо найсильнішу армію просто по сусідству з нами, тоді інтеграція українських оборонних можливостей з європейською обороною повинна бути в найбільших життєвих інтересах Європи. Україна має найсильнішу армію не лише тому, що в ній найхоробріші солдати і найрозумніші генерали, а й тому, що в неї є найсильніша інноваційна оборонна промисловість, — роз'яснив він. — Нам потрібна європейська оборонна архітектура з можливістю для України інтегруватися інституційно зараз, а не завтра».

Андерс Фог' Расмуссен, колишній генеральний секретар НАТО, погодився, що європейські держави повинні створити нову коаліцію за участю України, яка могла б узяти на себе відповідальність за безпеку континенту на тлі можливого самоусунення США. Така структура мала б стати своєрідною страховкою на випадок, якщо глава Білого дому вирішить скоро-

тити американську військову присутність у Європі швидше, ніж європейці зможуть компенсувати цю втрату.

Особливу роль у новій системі безпеки Європи він відвів Україні, адже навіть після завершення війни Російська Федерація (РФ) залишатиметься загрозою для Європи, тому Київ має стати невід'ємною частиною майбутньої архітектури безпеки.

ПРОЄКТ НАВКОЛО УКРАЇНИ

Своєю чергою Андреас Умланд, аналітик Стокгольмського центру східноєвропейських досліджень, зауважив, що Європі може знадобитися новий оборонний союз за участю України, Великої Британії та Норвегії, який міг би виконувати функції, які НАТО в майбутньому, можливо, уже не зможе забезпечувати. «Невизначеність щодо американських гарантій безпеки для Європи значно зросла. Європейські уряди вже не цілком упевнені в тому, на який рівень американської підтримки вони можуть розраховувати в майбутньому, — акцентував він. — У певному сенсі весь новий проєкт будується навко-

ло України — не лише для її захисту, а й для інтеграції українського військового досвіду й експертизи у європейську систему безпеки. Адже сьогодні Україна, без перебільшення, має найбільш боєздатну та найдосвідченішу армію у Європі».

ІМОВІРНІ СПІВЗАСНОВНИКИ

Чи прислуховуються політики до цих ініціатив? Politico написала, що європейські лідери розглядають можливість створення нового безпекового альянсу, який діятиме незалежно від США й НАТО, на основі так званої коаліції охочих, до якої може приєднатися і Україна. Для цього радники з національної безпеки 35 держав підтримують постійний контакт, зустрічаються онлайн та особисто, а також обмінюються повідомленнями в неофіційних чатах.

Видання додало, що президент України теж бере участь у переписці «вашингтонської групи» — неформального об'єднання європейських лідерів, названого на честь його візиту до Білого дому в серпні торік». У Politico відмітили: «Україна є найбільш мілітаризованою країною серед учасників, із великою армією, високотехнологічною індустрією безпілотних літальних апаратів (БпЛА) і досвідом війни. Додавання військового потенціалу України до сил Франції, Федеративної Республіки Німеччини (ФРН), Польщі та Великої Британії створює збройну потугу коаліції, яка вклю-

чає як ядерні, так і неядерні держави».

Це прокоментував Ігор Попов, експерт аналітичного центру «Об'єднана Україна»: «Ведеться активний діалог про створення нового європейського оборонного альянсу. Якщо в НАТО, як ми бачимо, Україну ще довго не приймуть — там у всіх свої думки, то тут, найімовірніше, будемо співзасновниками. Тут вони без нас не впораються, і тут якраз можемо якщо не диктувати умови, то багато в чому впливати на формат цього нового альянсу».

ПОВОЛІ, ЗАТЕ НЕЗВОРОТНО?

Правда, створення європейського оборонного альянсу ще не відбулося де-юре. Однак де-факто воно не лише започатковане, а й здійснюється — на жаль, не настільки рішуче, як цього потребують українці в умовах повномасштабного вторгнення РФ.

Зокрема, Олексій Макеєв, посол України у ФРН, поінформував: «Україна та Німеччина розробляють загальну систему протиповітряної оборони для захисту Європейського континенту. В результаті реалізації проєкту в країні з'являться власні ракети-перехоплювачі, здатні збивати балістику».

Водночас лідери України, Данії, Франції, ФРН, Італії, Нідерландів, Норвегії, Іспанії, Швеції та Великої Британії повідомили про створення ними Інтегрованої коаліції антибалістичної оборони, яка розвиватиме антибалістичний потенціал Європи. Участь у коаліції відкрита й для інших країн. Її мета — організувати спільну європейську систему захисту від балістичних ракет та об'єднати оборонну промисловість, наукові розробки й військовий досвід країн-учасниць.

Відтак Україна та ЄС уклали угоду про стратегічне оборонно-промислове партнерство, покликане об'єднати український бойовий досвід із промисловими масштабами Європи для масового виробництва БпЛА та засобів радіоелектронної боротьби.

Ґвідо Крозетто

КАРАЛЬНИЙ МЕЧ УКРАЇНИ

Росіяни панічно намагаються щось удіяти проти краху своєї економіки

■ Євген Клен

Російський флот нині опинився під ударом української армії. Сили оборони продовжили завдавати ударів по кораблях Російської Федерації (РФ) в Азовському та Чорному морях. Це викликало паніку й критику так званих мілітарних блогерів щодо неадекватних оборонних систем країни-агресора. Про це повідомив американський Інститут вивчення війни (ISW).

Один пов'язаний із Кремлем блогер відреагував на нещодавній удар українських безпілотних літальних апаратів (БПЛА) по сторожовому кораблю Федеральної служби безпеки РФ під Геленджиком Краснодарського краю. Він запитав, чому не було сіток для захисту порту й чому російські війська не виявили БПЛА заздалегідь. А також розкритикував неуважність чиновників щодо посилення оборони РФ від українських безпілотних систем. А інший російський мілблогер здивувався, як українські дрони проникли непоміченими, перш ніж ударити по кораблю ФСБ.

СМІХОВИННА «ПАВУТИНА»

Аналітики процитували Роберта Бровді (Мадяра), командувача Сил безпілотних систем Збройних сил України (ЗСУ), який розповів про удари по 17 російських нафтових танкерах, двох газовозах та одному буксиру. Відтак Міністерство сільськогосподарства та продовольства Ростовської області РФ оголосило про розробку альтернативних маршрутів перевезення сільськогосподарської продукції в Азовському морі.

Та й увесь російський оборонний сектор гарячково шукає способів захистити свої стратегічні об'єкти від регулярних атак українських БПЛА великої дальності. Державний конгломерат «Ростех» сповістив про створення нової системи захисту під назвою «Павутина». Проте, як зазначили в ISW, за гучною назвою ховається не новітня зброя чи радіоелектронна боротьба, а звичайна металева конструкція, що

свідчить про глибоку кризу російської протиповітряної оборони (ППО).

За офіційною заявою Ростеху, «Павутина» — це фізична система захисту, що складається з модульних конструкцій. Росіяни стверджують, що розробка здатна витримати пряме кінетичне влучання БПЛА вагою до 200 кг, який рухається зі швидкістю 250 км/год.

Конструкцію планують розгортати навколо нафтохранилищ і паливних терміналів, електричних підстанцій, великих складів та інших об'єктів заввишки понад 25 м. Кремлівська пропагандистська агенція РИА Новости вже оприлюднила перші кадри «розробки».

Та експерти наголосили, що перехід Росії до масового будівництва гігантських металевих сіток навколо заводів — це прямий наслідок катастрофічних збитків, яких ЗСУ завдають російській нафтовій інфраструктурі. Традиційні засоби ППО РФ просто не можуть упоратися з потоком українських дронів. Масштаб проблем підтверджують останні оцінки бойових збитків від західних засобів масової інформації та аналітиків. Зокрема, припинив роботу нафтохімічний комплекс «Салават» у Башкортостані. Це сталося після точних ударів українських БПЛА, які пошкодили ключові установки первинної переробки нафти, що сумарно переробляли більш ніж 28 тис. т сировини на день.

За даними аналітичної компанії Kpler, через українські удари та планові ремонти обсяги переробки нафти в РФ упали до критичного мінімуму за останні 20 років — 3,8 млн барелів на день. У Росії фактично стався параліч таких потужностей.

У результаті експорт готових російських нафтопродуктів у липні ц. р. обвалився майже вдвічі — до 1,2 млн барелів на день (проти 2,3 млн в липні 2025-го). Москва змушена продавати сиру нафту замість палива, оскільки фізично втратила можливість її переробляти.

Саме тому Кремль змушений терміново інвестувати мільярди у будівництво пасивних загороджень

типу «Павутина», намагаючись залатати дірки у власній системі ППО. Проте ефективність таких засобів проти скоординованих рейдів українських дронів залишається під великим питанням.

І вибір назви для «новітньої» системи виглядає доволі дивно. Окупанти фактично самі нагадують собі про одну з найгучніших ганебних поразок своєї армії в запіллі. Йдеться про відому операцію Служби безпеки України «Павутина», коли російські військові аеродроми й бойові літаки на них потрапили під удар українських FPV-дронів, доставлених до місць атаки звичайними вантажівками.

ЛАТАННЯ ДІР ЗОЛОТОМ

Водночас фінанси Кремля тріщать по швах. Так, видатки й дефіцит федерального бюджету РФ, імовірно, перевищать офіційні плани на більш ніж 1 трлн RUB. Урядовий бюджетний портал не вказує причину такого зростання, але це, природно, пов'язано зі збільшенням витрат на воєнні дії проти України. 2025-го дефіцит бюджету РФ виявився майже вп'ятеро більшим за заплянований, сягнувши 5,7 трлн RUB, або 2,6 % валового внутрішнього продукту (ВВП), що стало найвищим показником від часів пандемії 2020 року.

Прогноз для 2026-го передбачає федеральні видатки на 45,11 трлн RUB проти 44,07 трлн RUB, закладених у бюджетному законі. Очікується, що доходи залишаться на рівні 40,28 трлн RUB, що призведе до дефіциту в 4,83 трлн RUB. Натомість закон про бюджет передбачає дефіцит у 3,79 трлн RUB, або 1,6 % ВВП.

Дані Міністерства фінансів РФ указують, що в першому півріччі дефіцит бюджету склав 5,73 трлн RUB, або 2,5 % ВВП, що в 1,7 рази перевищує аналогічний показник за відповідний період 2025 року. Антон Силуанов, міністр фінансів РФ, заявив, що дефіцит «дещо» перевищить офіційний прогноз, запевнивши при цьому, що це не призведе до суттєвого зростання внутрішніх запозичень. Відтак його

відомство відклало мету досягнення нульового первинного дефіциту бюджету до 2029 року.

Своєю чергою Центробанк (ЦБ) РФ уже шостий місяць поспіль розпродав золото зі своїх резервів, аби покрити дефіцит федерального бюджету. У червні ц. р. золотий запас регулятора, п'ятий за обсягом у світі, скоротився ще на 0,3 млн тройських унцій (9,33 т), а з початку року схуд на 1,4 млн унцій (43,5 т). Цей розпродаж золота став рекордним за останню чверть століття — весь період, який охоплює статистика Всесвітньої ради з питань золота. Навіть під час пандемії коронавірусу РФ продала вшестеро менше золота, ніж тепер. Станом на 1 липня ц. р. золотий запас Центробанку РФ скоротився до 2,283 тис. т (73,4 млн унцій). Від продажу золота ЦБ міг отримати близько 5,6 млрд USD. Володимир Чернов, аналітик Freedom Global, пояснив, що ці гроші спрямували на збалансування бюджету: «Коли нафтогазові доходи виявляються нижчими за передбачений бюджетним правилом рівень або кошти фонду спрямовують на інвестиції всередині країни, Центробанк проводить зустрічні операції з ліквідними резервними активами».

БРЕХУН ДИКТАТОРА

Проте Дмитро Песков, речник Кремля, позичає в Сірка очі й переконує, що проблеми в економіці РФ не мають критичного характеру, а ситуація загалом стабільна: «Про труднощі, які переживає наша економіка, добре відомо всім. І уряд, і президент регулярно обговорюють і розуміють, що треба робити для регулювання та виправлення ситуації. Макроекономічна стабільність забезпечується повною мірою».

Та напередодні цієї заяви ЦБ РФ опублікував дані моніторингу підприємств, які показали падіння індикатора бізнес-клімату (ІБК) у липні ц. р. — відразу на 4,5 відсоткового пункту, що стало мінімальним значенням індексу зі середини 2022-го.

За всю історію спостережень із 2002 року було зафіксовано лише п'ять місяців, коли ІБК погіршувався швидше, а його відхід у негативну зону відповідав кризам. Інфляційні очікування підприємств указують на вибухове зростання витрат на тлі дефіциту палива. За словами експертів, у результаті паливна криза здатна суттєво прискорити зростання цін і відправити економіку в рецесію. Така ситуація називається стагфляцією.

НЕ СИДЯТЬ СКЛАВШИ РУКИ

Українські партизани активно діють проти ворога

■ Євген Клен

Крім українського партизанського руху «Атеш», у запіллі Російської Федерації (РФ) також діє новий російський партизанський рух «Чорна іскра».

РОСІЙСЬКІ ЗАЛІЗНИЦІ

Партизани з руху опору «Атеш» провели чергову успішну диверсію в запіллі армії РФ. Вони знищили електровоз у Липецькій області, чим зірвали перекидання військових вантажів на Сумський напрям. «Такі локомотиви використовують для перевезення боєприпасів, палива, озброєння і важкої техніки з глибини країни до напрямків активних бойових дій. Порушення роботи навіть однієї такої одиниці істотно ускладнює постачання передових підрозділів і уповільнює перекидання резервів», — розповіли підпільники й додали, що виведений із ладу електровоз уже не зможе брати участь у транспортуванні військових ешелонів, що означає, що ще одна частина логістичної системи росіян була зупинена.

який росіяни використовували для перевезення нафтових вантажів і забезпечення ланцюжків постачання промислової та енергетичної інфраструктури, і порушили нафтову логістику в північно-західному регіоні РФ. Партизани зазначили, що залізнична система на північному заході Росії працює з високим навантаженням, тож будь-які перебої на ключових вузлах можуть призводити до затримок постачання пального та сировини. «Промислові підприємства регіону безпосередньо залежать від цих ланцюгів. Поруч розташована Усть-Луга — один із ключових центрів експорту нафти й нафтопродуктів. Будь-які порушення в транспортній системі відразу позначаються на всій галузі: заводи не отримують сировини, порти — вантажів, а регіональне постачання починає давати збої», — вказали підпільники.

Крім того, знищили дизель-електричний залізничний поворотний кран

рійно-відновлювальних робіт на залізниці й міг підіймати вантажі масою до 300 т. Таких машин у розпорядженні російських залізниць залишилося лише кілька одиниць, тому кожна втрата суттєво ускладнює відновлення інфраструктури й ліквідацію наслідків аварій на ключових вузлах. «Поки російська армія шукає заміну, залізнична логістика в регіоні працює з обмеженим резервом відновлення. Навіть у глибокому запіллі критична техніка не є захищеною», — наголосили підпільники. Операцію здійснили на одній із залізничних станцій міста.

БОРІТЬБА З БПЛА ТА РЕБ

Своєю чергою агент партизанського руху «Атеш», який працює на російському підприємстві «Енікс» у Казані, передав українській стороні великий масив закритої технічної документації щодо російських безпілотних комплексів. «Енікс» є одним із ключових підприємств російського військово-промислового комплексу у сфері безпілотної авіації. Там виробляють розвідувальні безпілотні літальні апарати (БПЛА) «Елерон-3» й «Елерон-10», нові комплекси Т-16, а також системи Т-10, «Околоток», «Гамаюн» і повітряні мішені Е95М.

Партизани відзначили, що ці дрони відіграють важливу роль у забезпеченні російських військ розвідувальними даними на полі бою. За їхньою допомогою ворог

коригує артилерійський вогонь, виявляє позиції сил оборони та здійснює тактичну розвідку. З отриманих документів стали відомі технічні характеристики БПЛА, зокре-

ма, робочі радіочастоти й особливості захисту від засобів радіоелектронної боротьби (РЕБ). Аналіз документації засвідчив, що під час впливу на певні комбінації частот «Елерон» і Т-16 можуть утрачати зв'язок із пунктом управління та примусово здійснювати посадку. Отримані матеріали вже передані силам оборони для подальшого використання в протидії російським безпілотним системам на фронті.

Успішну диверсію партизани провели й у Брянській області РФ. У Фокіні та Карачеві знищили важливі засоби зв'язку й комплекси РЕБ, які російські війська використовували для придушення роботи українських БПЛА і порушення їхньої навігації. Під час операції спалили вежі, на яких були розміщені комплекси РЕБ.

Підпільники запевнили, що після знищення обладнання в прикордонних районах РФ утворилася «слабка ділянка» в системі захисту, а російська протиповітряна оборона втратила частину можливостей для точного наведення на цілі. Крім того, відсутність комплексів РЕБ біля Фокіна та Карачева відкрила для українських дронів прямий маршрут у напрямку центральних регіонів РФ. «Поки російське міністерство оборони заявляє про нібито повну захищеність, наші диверсії прибирають перешкоди для українських дронів і відкривають їм шлях до стратегічно важли-

вих об'єктів ворога. Удар за ударом ми знищимо путінську систему зсередини», — стверджують активісти.

У ГРУ ВСТУПАЄ «ЧОРНА ІСКРА»

А Сили спеціальних операцій (ССО) Збройних сил України разом із російським повстанським рухом «Чорна іскра» провели «спеціальні дії» на Нижньокамському нафтопереробному заводі «Танеко». Раніше вони провели у співпраці з «Чорною іскрою» такі операції: 7 вересня 2025 року атаку на Ільський нафтопереробний завод (НПЗ), а 4 жовтня 2025-го — на НПЗ «Кіриші-нафтооргсинтез». Також відбулися удари по танкерах у Каспійському морі.

Своєю чергою сама «Чорна іскра» заявила про диверсію на підприємстві «Алабуга», де виробляють російські БпЛА. За її даними, українські агенти залишили «сюрпризи» в нових партіях дронів, через що ті можуть вибухати під час запуску. Також удалося викрасти базу даних працівників заводу.

«Чорна іскра» — це підпільна мережа опору, що складається з російських громадян (зокрема, колишніх представників середнього класу та державних корпорацій), які прагнуть демонтажу путінського режиму й розпаду Російської імперії. Операції за участю руху характеризуються високим рівнем планування та синхронізації дій, що підтвердила російська регіональна влада, яка висвітлювала факти пожеж та атак. Про чисельність, керівництво й інші характеристики руху публічні дані відсутні. Дій, що не були пов'язані з ССО, вони наразі не проводили.

ГОП-ЛЯ

На тлі посилення паливної кризи в РФ набирають популярності пропозиції «зачаклувати» автомобіль, аби споживав менше бензину. Про це повідомила Служба зовнішньої розвідки (СЗР) України. Водії змушені цілодобово стояти в чергах, щоб заправити всього 10–20 л бензину. При цьому про якість пального вже навіть не йдеться. «Тим часом Кремль, у якого, за офіційною версією, «усе під контролем», намагається за допомогою норм, лімітів, графіків, обмежень, талонів та іншої пострадянської атрибутики втримати ситуацію піж контролем. Проте пересічним росіянам залишається лише сподіватися на диво. Саме тут у гру вступає когорта російських магів, чаклунів та езотериків, які активно пропонують свої послуги», — розповіли у відомстві. Ціни на магічні ритуали виглядають цілком доступними, якщо зважати на вартість бензину на чорному ринку (від 250 до 500 RUB за 1 л). Так, за 1,5 тис. RUB клієнтам пропонують «відлику воском» для зняття негативної енергетики, за 7 тис. RUB — установлення рунічного ставу, а за 9 тис. RUB — пошук «магічних голок» у салоні автомобіля. «Заможніші можуть за 15 тис. RUB придбати оберіг «Ведмежа лапка», а за 16 тис. RUB замовити повноцінний магічний ритуал із сіллю та золотою прикрасою, що нібито має зменшити витрати пального й навіть «притягнути» в бак бензин або солярку. Щоправда, є одна обов'язкова умова: нікому не розповідати про проведений обряд, інакше, як запевняють чаклуни, магія не подіє», — зазначили в СЗР.

Також агенти руху «Атеш» знищили теплотяг у Санкт-Петербурзі,

EDK-300 у Воронежі. Це рідкісний екземпляр відновлювальної техніки російської залізниці. Він призначався для проведення складних ава-

ПАСТКА ДЛЯ НЕОНАЦИСТІВ

■ Марко Стріха

У будинку, де 1889 року народився Адольф Гітлер, офіційно запрацював поліцейний відділок. У такий спосіб місцева влада сподівається позбутися потоку паломників і позбавити саму будівлю символічної привабливості для неонацистів.

Будинок у місті Браунау-Інні в Австрії, неподалік від кордону з Німеччиною, тривалий період перебував у приватній власності, а до останнього часу там працювала благодійна організація, яка допомагала людям з інвалідністю. 2017-го австрійська держава примусово викупила об'єкт, а вже через два роки оголосила про намір реконструювати його. До реконструкції про історичне значення будівлі

нагадував лише камінь із колишнього концтабору Маутгаузен, установлений поруч, із написом «Ніколи знову фашизм». На фасаді ж тепер з'явилася лише вивіска «Поліція».

Штефан Мльцох, керівник історичного департаменту Міністерства внутрішніх справ Австрії, пояснив, що головна мета проекту полягає у зміні сприйняття цього місця. «Метою було запобігти будь-якій асоціації з Адольфом Гітлером, аби позбавити це місце його містичного ореолу», — наголосив він.

Гітлер прожив у цьому будинку лише кілька тижнів після народження, після чого його родина переїхала. Попри це десятиліттями будівля залишалася місцем, куди приїздили прихильники неонацистських поглядів. За інформацією місцевої влади, тепер

Меморіальний камінь перед будинком, де народився Адольф Гітлер, який знову відкрився як поліцейська дільниця у Браунау-Інні

такі випадки трапляються значно рідше і мають поодинокий характер.

Йоганнес Вайдбахер, мер Браунау-Інні, який входив до комісії з визначення майбутнього будівлі, розповів, що розглядали як благодійне, так і адміністративне призначення об'єкта. Зрештою, від ідеї

повернути туди благодійну організацію відмовилися, адже це зробило б будівлю надто відкритою для широкого загалу.

А втім, рішення влади викликало й критику. Меморіальний комітет Маутгаузена, що представляє колишніх в'язнів концтабору, вважає створення полі-

ційного відділу невдалим використанням історичної будівлі. Роберт Айтер, представник організації, переконаний, що варто краще акцентувати увагу на злочинах нацистського режиму. «Світ не забуде, де народився наймасовіший убивця в історії», — сказав він.

■ Василь Нетудихата

Стокгольм посилює міграційну політику. Згідно з новим законом, іноземців можуть вигнати з країни за неналежний спосіб життя.

Останніми роками організована злочинність стала великою проблемою для Швеції. Тому місцева влада вирішила вислати з країни не тільки тих, хто скоїв тяжкий злочин, а й

ШВЕЦІЯ ВИСИЛАТИМЕ ІНОЗЕМЦІВ

дрібних правопорушників. Зокрема, дозвіл на проживання можуть скасувати за несплачені борги, зловживання системою соціального забезпечення або ігнорування приписів державних органів. «Той, хто живе у Швеції, не повинен завдавати шкоди країні!» — заявив Йохан Форсселль, міністр із питань міграції.

Таким чином, у Швеції мають з'явитися найсуво-

ріші імміграційні правила у всій Скандинавії. Шведське міграційне управління запевняє, що окремі незначні порушення самі собою не стануть підставою для автоматичної депортації іноземця. Закон також не стосується осіб, які перебувають у країні зі статусом біженця, громадян країн Європейського Союзу й тих, хто отримав дозвіл на проживання за програмою возз'єднання родин.

■ Оксана Горнятко

Греція залишається одним із найпопулярніших напрямків для літнього відпочинку у Європі. Однак ця країна має принаймні один вагомий недолік — улітку там пекельна спека: температура повітря інколи перевищує 40 градусів за Цельсієм, особливо у південних районах. Але й у Греції можна знайти місця, де навіть улітку вдасться відпочити за відносно комфортної температури.

Зокрема, є три регіони, де навіть у розпал літа спека не така дошкульна. Самотракі лежить значно північніше, а в серпні температура тут зазвичай тримається близько 28 градусів за Цельсієм. Гірські водоспади живлять

РАЙСЬКИЙ ОСТРІВ У ГРЕЦІЇ

природні кам'яні басейни з холодною водою, а густі ліси острова Тасос допомагають утримувати температуру нижчою, ніж на багатьох популярних курортах півдня країни.

Другим варіантом є острови Кікладського архіпелагу — Міконос, Тінос, Фолегандрос і високігірні райони Санторіні, де комфортніші умови створює

сильний північний вітер мелтемі. Саме він помітно знижує відчутну температуру навіть тоді, коли термометри показують високі значення. А гірські села Криту Аногія та Спілі розкинулись на висоті понад 700 м біля гори Іда, тож навіть у серпні залишаються на шість—вісім градусів за Цельсієм прохолоднішими за узбережжя острова.

МОСКВУ НАЛЯКАВ НОВИЙ ШЕФ МОССАДУ

■ Андрій Підкуймуха

Ізраїльська розвідка Моссад змінює стратегічні пріоритети й суттєво посилює роботу на російському напрямку. Її новим главою став генерал-майор Роман Гофман, який народився в Білорусі за часів СРСР. Аналітичний матеріал російської інформаційної агенції ТАСС засвідчив, що це лякає Кремль.

Російські аналітики зауважили, що Гофман пройшов довгий шлях від молодшого офіцера до командира дивізії. Останнім часом працював військовим секретарем прем'єр-міністра країни і добре ладнає з Бін'яміном Нетаньягу.

Новий шеф Моссаду вільно володіє російською. Він здатен вибудовувати мережі зв'язків на пострадянському просторі. Розвідка об'єднала два напрямки роботи: російський та іранський сектори тепер працюють як єдине ціле.

Російські аналітики вбачають такі головні оперативні цілі оновленої розвідки: моніторинг обміну озброєнням між Москвою і Тегераном; відстеження спільного виробництва дронів і ракет; виявлення прихованих логістичних мереж; аналіз технологічного обміну між країнами.

У Моссаді формально зберігають зовнішній нейтралітет. Відбувається стратегічний розрахунок та інформаційний обмін щодо ситуації в Сирії. Крім того, використовують ресурс діаспори. В Ізраїлі живе більш ніж 1 млн вихідців із колишнього СРСР, що створює унікальний розвідувальний механізм. Також упроваджують глибокий технологічний моніторинг. Ізраїль виступає активним споживачем інформації про нові розробки супротивників. Тож Москва й Тегеран опинилися під пильним наглядом людини, яка знає їхні методи роботи зсередини.

ЛІНДСІ ГРЕМ ПІДТРИМУЄ УКРАЇНУ Й ПІСЛЯ СМЕРТИ

Законопроект покійного сенатора покликаний посилити тиск на диктатора

Американський сенатор Ліндсі Грем відвідав виробництво українських дронів SkyFall

■ Ігор Голод

Як писав Meest Weekly, Ліндсі Грем, один із найвпливовіших сенаторів-республіканців, несподівано помер 11 липня у своєму будинку у Вашингтоні (округ Колумбія). В офісі сенатора повідомили, що трагедія сталася внаслідок раптової хвороби.

Сенатору стало зле, тож йому запропонували викликати лікарів. Проте він відмовився: «Я не можу зараз померти. Мені ще потрібно довести до кінця санкції проти Російської Федерації (РФ), розібратися з Іраном і завершити нормалізацію відносин між Ізраїлем і Саудівською Аравією». Екстрені служби прибули до будинку 71-річного політика після повідомлення про зупинку його серця. Попри зусилля лікарів урятувати життя політика не вдалося. Медики констатували, що причина смерті сенатора — розшарування аорти, що розвинулося внаслідок атеросклеротичного

серцево-судинного захворювання. Однак один зі соратників Грома повідомив, що в нього не було жодних ознак нездужання.

ЧИ НЕ ВБИЛА РОСІЯ?

Так і Лора Лумер, ультра-права політична активістка, припустила, що сенатора могли отруїти. Вона нагадала, що Олександр Дугін, радник кремлівського диктатора, написав 8 жовтня 2025 року в соціальній мережі X: «Краще вбийте цього хлопця, він — проблема для Трампа. Світ буде кращим без нього».

Марія Ульяновська, кореспондентка американського незалежного медіа IAM, розповіла: «Москва багато разів погрожувала Ліндсі Грегу й зазначала, що його треба прибрати, тому що він нібито є великою перепорою на шляху до покращення відносин між РФ та США й тому що він має безпосередній доступ до Трампа й підтримує Україну». «Смерть сенатора шокувала Вашингтон, тому що буквально напередодні, за день до оголошення

його смерті, у Києві він давав пресконференцію. І не виглядав на того, хто мав проблеми зі здоров'ям, — зауважила журналістка. — Тож раптова хвороба викликала дуже багато запитань».

Своєю чергою Валерій Клочок, керівник українського Центру громадської аналітики «Вежа», наголосив: «Момент був дуже зручним для росіян, щоби прибрати Ліндсі Грома як одного з найпослідовніших ідеологів тиску на РФ через запровадження «пекельних санкцій». Він десять разів бував в Україні, і востаннє відвідав її за день до смерті. То чому б не скористатися таким випадком, коли можна звинуватити в цьому Україну, сказавши, що саме «українці його вбили?»

Джордж Сантос, колишній конгресмен-республіканець, також закликав провести повний розтин тіла сенатора Ліндсі Грома, пояснивши: «Тут могли відбутися злочинні дії».

Український журналіст Остап Яриш, який працює у Вашингтоні, розказав, що

розслідувати обставини смерті сенатора закликали також Меґан Моббс, президент благодійного фонду R.T. Weatherman, і Марк Тіссен, оглядач Fox News. Однак коли журналісти запитали президента США під час пресконференції, чому агенти Федерального бюро (ФБР) розслідувань 12 липня перебували в будинку Грома, то Дональд Трамп відповів: «ФБР марнує час».

А коли запитали про те, чи могла Росія отруїти сенатора, заявив: «Щоб відповісти на цю теорію змови, я біз задоволенням сказав «так», але думаю, що в нього були певні проблеми. Його батько помер приблизно в тому ж віці. У нього були проблеми, які залягали достатньо глибоко, і їх було непросто виявити».

«БУВ ПОСЛІДОВНИМ І ДІЄВИМ»

Водночас Володимир Зеленський підкреслив: «Ліндсі десять разів відвідував Україну за роки повномасштабного вторгнення Росії і був тут, разом із нашими людьми, тоді, коли це було найбільш потрібно». А Павло Грод, президент Світового конгресу українців (СКУ), зазначив: «Ліндсі Грем був послідовним і дієвим захисником у Сенаті США права України боронити себе та самостійно визначати своє майбутнє. Він десять років підкріплював це переконання діями, зокрема, законодавством про озброєння України, санкціями проти російського режиму та невизнанням анексії української території. Його голос мав вагу у Вашингтоні та Києві, і справа, яку він обстоював, не залежить від однієї людини. Підтримка України у Сполучених Штатах залишається двопартійною та широкою, і нове покоління лідерів готове продовжувати цю роботу. Найкращою шансою сенатору Грегу буде вільна й переможна Україна в межах своїх міжнародно визнаних кордонів. У СКУ також висловили найглибші співчуття родині сенатора, його колегам у Сенаті та жителям Південної Кароліни».

Валерій Чалий, колишній посол України в США, відзначив: «Ліндсі Грем брав безпосередню участь у просуванні та доопрацюванні ініціатив під назвою Ukraine Support Act ще 2014 року. Сучасний масштабний комплексний закон із такою самою назвою

(червень 2026 року), який ухвалила через процедуру петиції Палата представників Конгресу США, спрямований на відновлення програми лендлізу для України, виділення 8 млрд USD на закупівлю зброї та введення нищівних тарифів на російські товари».

«Оскільки цей документ зустрів супротив із боку Білого дому, саме Ліндсі Грем узяв на себе роль головного перемовника в Сенаті. Буквально за кілька днів до раптової смерті, під час візиту до Києва 10 липня 2026 року, сенатор Грем офіційно оголосив, що досягнув компромісу з Білим домом щодо санкційної частини законопроекту, — стверджував дипломат. — Він інтегрував у пакет жорсткі вторинні санкції проти країн, які купують російську нафту в обхід обмежень. Цей крок до остаточного ухвалення відкрив документів шлях до остаточного ухвалення. Сенатор телефонував президентові десятки разів, доки не досягав свого».

«ПІДВОДНІ КАМЕНІ»

Видання Axios повідомило: «Законопроект щодо «пекельних санкцій» проти РФ, ініціаторами якого були покійний сенатор Ліндсі Грем та його колега Річард Блюменталь, отримав достатню підтримку в Сенаті США. Нині його співавторами зазначений 61 законодавець (39 республіканців і 22 демократи): їхніх голосів достатньо для ухвалення документа».

В Axios також указали, що президент США ще не висловив повної підтримки законопроекту, але натякнув, що готовий підписати його після ухвалення на знак пам'яті про Грома. Дослівно Дональд Трамп сказав: «Ми серйозно думаємо — це на честь Ліндсі. Він хотів цього більше, ніж будь-чого іншого».

А втім, Віталій Портников, український політичний оглядач, зауважив в оновленому сенаторами законопроекті «підводні камені»: «Він зберігає політичну й дипломатичну ініціативу за президентом США, тож саме Дональд Трамп вирішуватиме, коли і як застосовувати мита до країн, які порушуватимуть статті цього закону». А Олександр Мусієнко, політичний експерт, звернув увагу на розширені повноваження президента США на реалізацію цього закону: «Трамп має не лише право видавати укази, а й зупиняти дію своїх указів».

Д О С Л О В А

Наступного дня після смерті сенатора Ліндсі Грома про своє ушпиталення повідомив інший впливовий республіканець — Мітч Мак-Коннелл. Він заявив, що впав у своєму будинку у столиці, після чого потрапив до лікарні. «Лікарі підтвердили, що в мене немає переломів і струсу мозку. Не було інфаркту чи інсульту. Немає пухлин чи крововиливів. Однак я ненадовго втратив

свідомість», — розповів 84-річний політик. Зараз він перебуває у реабілітаційному центрі. Тож наразі не може повернутися до зали для голосувань, але продовжує працювати над законодавчими питаннями. Мак-Коннелл, який раніше очолював республіканську більшість у Сенаті, був одним із ключових прихильників виділення мільярдів доларів допомоги Україні за часів

президентства Джо Байдена. Нещодавно він також критикував Пентагон через затримку з використанням 400 млн USD, схвалених Конгресом на закупівлю американського озброєння для України. За словами сенатора, ці кошти були передбачені бюджетом, але Міністерство війни не надало пояснень, чому кошти досі не спрямовані на допомогу Києву.

СЦЕНАРІЙ ВОЄННИХ ДІЙ ПРОТИ КУБІ

■ CBS News

У міру того як війна між США й Іраном поновлюється після зриву перемир'я, посадовці Пентагона потай придивляються до іншого осередку напруженості — Куби. Про це повідомляє CBS News.

За словами кількох американських чиновників, обізнаних із ходом обговорень, військові стратеги розглядали низку варіантів можливих дій проти острова, зокрема, повітряний десант під керівництвом сухопутних військ за участю тисяч американських солдатів, який мала б здійснити 101-ша повітрянодесантна дивізія.

Та будь-яка операція проти Куби поставить Пентагон перед серйозною проблемою, оскільки значна частина уваги американських збройних сил та деякі з їхніх найцінніших наступальних ресурсів уже задіяні в інших регіонах. Державний секретар Марко Рубіо наголосив, що США віддають перевагу дипломатичному варіанту переходу до нового уряду на чолі з технократами, готовими провести економічні реформи. Цей процес зайшов у глухий кут, попри посилення фінансового тиску на кубинські збройні сили. Глава американського зовнішньополітичного відомства зазначив, що досі режим та його «корумповані еліти» продовжують відмовлятися від реформ, натомість закріплюють свій тотальний контроль, дотримуючись морально збанкрутілої марксистської ідеології. Державний департамент оголосив, що також посилив фінансовий тиск на кубинські державні підприємства, які скеровують прибутки режиму та парамілітарним силам, що придушують кубинський народ.

Недавно американські військові провели брифінг

щодо концепції операцій, щоб обговорити варіанти військового планування на початковому етапі для окремих місій, які можуть бути здійснені. Такі брифінги Міністерство війни регулярно проводить для різних непередбачених ситуацій, під час яких аналізують цілі місії, необхідну чисельність військ, послідовність подій, логістичні аспекти та пов'язані з ними ризики.

Пентагон перекинув літаки, розвідувальні засоби та інші ресурси з інших географічних регіонів на Близький Схід для підтримки операцій проти Ірану. Тож перенесення уваги на Кубу наразі малоймовірне.

Війна з Іраном викрила певні суперечності між Дональдом Трампом і Пітом Герцетом. Останній наполягав на більш конфронтаційному підході до Ірану, попри застереження, висловлені генералом Деном Кейном, головою Об'єднаного комітету начальників штабів, що викликало дедалі більшу невдоволеність

ною та складною, ніж передбачалося в лютому ц. р.

Протягом війни проти Ірану Трампа дратували як Герцет, так і Кейн, коли підіймали питання про обмеження воєнних операцій. Деякі представники оборонного відомства та міжвідомчої групи також висловлювали розчарування діями Бреда Купера, командувача Центрального командування США, нарікаючи, що той переоцінював можливості військових у боротьбі з Іраном.

Анна Келлі, речниця Білого дому, сказала, що президент надзвичайно пишається лідерськими

якостями Герцета та Купера в операції Epic Fury, яка «повністю знищила іранські балістичні ракети, виробничі об'єкти, військово-морський флот, засоби протиповітряної оборони тощо». Вона додала, що нещодавні удари США по Ірану доводять, що США можуть атакувати будь-де, будь-коли, а Іран нічого не може з цим удіяти. А Джоел Вальдес, виконувач обов'язків пресекретаря Пентагона, відзначив: «Ми не коментуємо гіпотетичні воєнні операції та приватні розмови».

Герцет визнав, що Трампу пропонують воєнні варіанти дій, але натякнув на можливість більш мирних відносин, зазначивши, що США сподіваються незабаром стати «приятелем керівництва уряду Куби». Проте Міністерство юстиції США висунуло звинувачення проти 95-річного колишнього кубинського лідера Рауля Кастро та ще п'ятьох осіб за злочини, пов'язані зі збиттям двох американських літаків 1996-го. Це звинувачення породило спекуляції щодо того, що Кастро можуть заарештувати в ході операції, схожої на викрадення венесуельського диктатора Ніколаса Мадуро.

Конфронтація американської адміністрації з Кубою не виникла за одну ніч. Протягом останніх 18 місяців Білий дім послідовно скасовував політику обмеженої взаємодії, яку проводили Джо Байден і Барак Обама, і замінив її економічно

структури доходів з метою примусити до політичних змін.

Через кілька годин після повернення на посаду в січні 2025 року Трамп скасував одне з останніх зовнішньополітичних рішень Байдена, знову додавши Кубу до списку держав, що підтримують тероризм. Цей крок знов обмежив доступ Гавани до міжнародних фінансових ресурсів і став сигналом повернення до стратегії «максимального тиску», яку Трамп застосовував під час свого першого терміну.

Білий дім розширив цей підхід, коли Рубіо відновив обмеження на ділові операції з кубинським конгломератом GAESA, що перебуває під контролем збройних сил, аргументуючи це тим, що саме військові, а не приватний сектор Куби контролюють значну частину економіки острова, що ґрунтується на твердій валюті. Кілька тижнів по тому Державний департамент розширив візові обмеження, спрямовані проти кубинських медичних місій за кордоном, звинувативши Гавану в експлуатації лікарів і медсестер через державну систему експорту робочої сили, яка, як наполягають кубинські чиновники, є добровільною.

До середини 2025 року адміністрація Трампа офіційно закріпила свій підхід у новому президентському меморандумі з питань національної безпеки, який розширив обмеження на поїздки, грошові перекази та фінансові операції, одночасно посиливши контроль за дотриманням ембарго.

Ця кампанія ще дужче загострилася на початку цього року, коли Трамп оголосив Кубу незвичайною та надзвичайною загрозою і поширив санкції на іноземні уряди й компанії, що постачають на острів нафту. Додаткові заходи передбачали санкції проти кубинських чиновників і Міґеля Діаса-Канеля, президента країни.

Ці заходи збіглися в часі з поглибленням економічної кризи на Кубі, що супроводжувалася дефіцитом палива, вимиканнями електроенергії та протестами. Кубинські чиновники звинувачували в цьому санкції США, тоді як адміністрація Трампа вказувала на внутрішню безгосподарність.

Піт Герцет

президента, оскільки воєнна кампанія стала більш затяж-

го, дипломатичного та юридичного тиску, що ізолювала Гавану й позбавила її силові

НА США ЧЕКАЄ НЕСКІНЧЕННА ВІЙНА?

■ Іван Заторський

Британська The Telegraph написала, що Дональд Трамп ризикує втягнути країну в нову «нескінченну війну» з Іраном, що не має чіткого обґрунтування та стабільних цілей. Він дедалі буденніше розповідає про застосування військової сили та можливе спустошення Ірану, зокрема, про удари по мостах і електростанціях. Такі атаки на цивільну інфраструктуру можуть виявитися порушенням міжнародного гуманітарного права. «Та попри всі заяви американців режим демонструє стійкість», — зазначили журналісти.

Експерти попереджають, що подібні операції створюють проблеми з поповненням запасів боеприпасів і вимагають пояснень для суспільства щодо їхньої життєвої необхідності. Обмежувальними факторами залишаються також зростання світових цін на нафту та зниження рейтингів влади.

Президент США оголосив, що меморандум про взаєморозуміння з Іраном, укладений для припинення війни, закінчився. «Я більше не хочу мати з ними справу», — сказав він. Відтак Сполучені Штати розпочали новий раунд воєнних ударів по Ірану й скасували ключове звільнення від санкцій, що стосувалося продажу іранської нафти, звинувативши Тегеран у нападі на комерційні кораблі в Ормузькій протоці.

Через війну між США й Іраном світ утратив близько 13 % постачань нафти, і в

підсумку ціни злетіли із 60 USD до 100 USD за барель. Однак похмурі прогнози стрибка до 200 USD не справдилися. Через закриття протоки найбільші виробники нафти в Перській затоці були змушені скоротити видобуток майже на 45 %.

А в результаті іранської атаки балістичними ракетами й безпілотними літальними апаратами (БПЛА) по Йорданії загинуло двоє американських військовослужбовців, іще один зник безвісти. Про це повідомило Центральне командування Збройних сил Сполучених Штатів (CENTCOM). Чотирьох американських військових евакуювали до лікарень, та їх уже виписали, що дозволило їм повернутися до виконання обов'язків.

Іранський Корпус вартових Ісламської революції заявив, що під час атаки нібито знищив щонайменше

Міст, пошкоджений унаслідок удару США по дорозі, що з'єднує Рудан та Бандар-Аббас на півдні Ірану, 18 липня 2026 року

два американські винищувачі на авіабазі Аль-Азрак у Йорданії. У CENTCOM не стали коментувати ці твердження.

У відповідь США здійснили нові удари по Ірану. Їх особисто санкціонував глава Білого дому. Американське командування відзначило, що за допомогою цих ударів удалося послабити можливості Ірану загрожувати комерційному судноплавству в Ормузькій протоці. Нова ескалація також пов'язана зі ситуацією в Ормузькій протоці, яку Тегеран оголосив закритою. До початку конфлікту через цей маршрут проходила приблизно п'ята частина світових постачань нафти.

Водночас із гучними звинуваченнями на адресу Пекіна господар Овального кабінету паралельно

працює над потеплінням стосунків із Сі Цзіньпіном, главою Китайської Народної Республіки (КНР). За даними Politico, він доручив розвідкам і правоохоронцям розслідувати «приховування китайського втручання» у вибори 2000 року.

Пітер Наварро, радник Білого дому з торгівлі, розповів, що мова про пошук «зловмисних діячів усередині країни». Ця риторика викликала гостру критику з боку членів Демократичної партії, які бачать реальною мішенню Трампа не Пекін, а тих, кого він вважає «ворогами». Тим часом у Конгресі Трампа звинувачують у тому, що перетворює американсько-китайські відносини на зброю винятково заради просування політичної мети, а не для розв'язання реальних питань безпеки. Ця очевидна

непоследовність роздразнувала навіть «яструбів» в оточенні президента. Майкл Соболик, один із них, висловив здивування, що якщо, за логікою Трампа, саме КНР працювала на його поразку, то чому ж прагне стабільних відночин великих держав із Сі, продає ШІ-чипи КНР і скасовує надзвичайний указ щодо Сянгану?

ДО СЛОВА

Сенатор Дік Дурбін заявив, що Білий дім затримує надання Україні давно затверджені військової допомоги на 400 млн USD, тож ці кошти можуть «зависнути» до 2029 року. За його словами, план витрат адміністрації вказує на те, що значна частина коштів може бути недоступна Україні аж до наступних виборів президента США.

Прозріння Лори Лумер

■ Софія Калина

Лора Лумер, наближена до президента США активістка й блогерка, побувала в Україні.

Відтак вона зізналася, що раніше поширювала неправдиві твердження про Україну та її президента під впливом російської пропаганди: «Я справді говорила ці речі про Україну та Зеленського, але не видалятиму

свої дописи, хоч усвідомила, що помилялася. Я жила в інформаційній бульбашці, а російські медіа в соціальних мережах переконали мене повірити їм».

За словами жінки, вона вирішила поїхати до України, щоб особисто побачити ситуацію там і перевірити твердження, які чула раніше. Уже першого ж дня поїздки Лора побачила світлина священників, убитих російськими військовими в Бучі, а також братську

могили, де були поховані жертви російської окупації.

Крім того, поспілкувалася із представниками служб, які займаються поверненням військовополонених. Їй показали фотографії українських полонених, яким російські військові вірізали свистки на чолі. «То хто ж тоді нацисти? Мені брехали роками, — визнала гостя. — Тепер зобов'язана виправити сказане раніше. Росія дуже добре веде інформаційну війну».

Уже після візиту в Україну Лора Лумер закликала Конгрес провести слухан-

ня щодо російської пропаганди в американських медіа, адже поїздка до України змусила її переглянути власні погляди на цю державу. «Більшість того, у що я вірила про Україну до візиту, виявилось або спротою, або напівспротою. Рада, що й надалі досліджуватиму правду, — повідомила активістка. — Бо ще так багато російської пропаганди є в американських медіа». Вона планує оприлюднити відео зі своєї поїздки до України, щоби показати те, що побачила під час візиту.

ДО СЛОВА

Новим тимчасовим повіреним у справах США в Україні стала Сандра Аудкірк, представниця вищого корпусу дипломатичної служби Спо-

лучених Штатів. Вона вже більш ніж 30 літ представляє інтереси США в різних країнах світу. Із 2024 року працювала в Пентагоні, у 2021—

2024 рр. очолювала Американський інститут на Тайвані. Працюючи у Вашингтоні, обіймала посади у відділі у справах Східної Азії та Тихоокеан-

ського регіону, відділі енергетичних ресурсів, а також у відділі економічних і ділових питань. Крім того, займалася справами стратегічної конку-

ренції між провідними державами, енергетичної безпеки, протидії фінансуванню загрози і запровадження економічних санкцій.

АБО «ПАПЕРОВИЙ ТИГР», АБО НАТО 3.0

■ Микола Мороз

В інформаційному просторі вже було багато сказано про те, як на саміті «Великої сімки» у французькому Евіані відбувся відчутний зсув у бік України. Стосувався він передусім трансформації позиції Сполучених Штатів, а конкретніше — Дональда Трампа. За твердженням політичних оглядачів, глава Білого дому нібито остаточно вирішив відкинути будь-який вплив «духу Анкориджа» (реального чи вигаданого Кремлем) і стати на бік підтримки України, що демонструє своє реальне прагнення до миру і водночас свої потужні військові карти.

Побачимо, що з того буде. А наразі звернімо увагу на ще одну зустріч, хай на дещо нижчому рівні, але все ж надзвичайно важливу, оскільки вона стосувалася такого серйозного питання, як безпека континенту. Ідеться про останню зустріч міністрів оборони країн НАТО, яка відбулася в червні у штаб-квартирі Альянсу в Брюсселі (Бельгія) під головуванням генерального секретаря Марка Рютте.

Що цікавого пролунало на ній? Передовсім те, що США готові й надалі надавати для захисту європейців свою «ядерну парасольку». Також готові допомогти Старому континенту в разі зовнішньої агресії обмеженими силами в повітрі та на морі. Але сухопутні компоненти оборони доведеться забезпечувати насамперед європейськими арміями практично без допомоги американців.

Центральним речником цієї зустрічі, звісно, став американський міністр війни Піт Гегсет. Свою промову він розпочав із залякування союзників, що ініціює шестимісячний огляд виконання оборонних зобов'язань у НАТО, під час якого, на його переконання, «дехто провалиться». Міністр зверхньо назвав Північноатлантичний альянс «паперовим тигром» та оголосив, що скорочення штатного військового розгортання Сполучених Штатів у Європі та зміна військово-часових зобов'язань Пентагона

«набувають чинності негайно». На думку глави американського воєнного відомства, майбутній огляд збройних сил гарантуватиме, що НАТО рухатиметься «швидко й незворотно до лідерства Європи». «Президент Трамп протягом багатьох років і під час двох

« Сухопутні компоненти оборони доведеться забезпечувати європейськими арміями без допомоги американців »

президентських каденцій висловлювався з цього питання дуже чітко. Надто довго НАТО було «паперовим тигром» і вулицею з одностороннім рухом. Але тепер це зміниться», — підсумував Гегсет.

На його переконання, Альянс має стати НАТО 3.0, побудованим за зразком НАТО 1.0, яке перемогло в «холодній війні». Ідеться про концепцію, запропоновану віцеміністром війни Елбріджем Колбі, якого вважають стратегічним мислителем США. Згідно з цією концепцією, західний військовий союз повинен «терміново повернутися до своїх коренів і підготовки до територіальної війни високої інтенсивності». Відмовившись при цьому від концепції «асиметричних, експедиційних і контртерористичних операцій», які були в центрі уваги протягом останньої чверти

століття. «НАТО збилося зі шляху. НАТО 2.0 (тобто Альянс у його актуальному вигляді) було епохою розсіювання уваги, деіндустріалізації та демілітаризації. НАТО 2.0 змістилося до операцій поза зоною відповідальності й речей, які взагалі не мали нічого спільного з війною. Замість танків, винищувачів і протиповітряної оборони увага була зосереджена на питаннях гендерної рівності, зміни клімату та жорсткої оборонної економії. Кордони Європи широко відчинилися, межі держави загального добробуту розширилися, оборонні бюджети скоротилися, а разом із ними й віра Європи в себе та свою цивілізацію. НАТО втратило свій шлях. Версія 2.0 була епохою відволікання уваги, деіндустріалізації та демілітаризації. Це була епоха free riding, і це були втрачені роки, до яких ми не повернемося», — нарікав міністр війни Сполучених Штатів.

Уже незабаром НАТО може опинитися у фактично новій стратегічній ситуації. Такій, за якої європейські союзники в Альянсі де-факто розраховуватимуть переважно на себе, у разі якщо спалахне велика конвенційна війна. А під час зустрічі лідерів країн-членів НАТО в турецькій столиці Анкарі були офіційно затверджені майбутні рамки Альянсу і напрями майбутньої шокової трансформації. Та уточненню підлягає головний спосіб, у який ця трансформація відбуватиметься, та хто

саме і яким чином заповнить лакуни у європейській обороні, що виникнуть під час поетапного виведення військ США з Європи.

Старий континент буде змушений здійснити цю трансформацію в авральному порядку, оскільки Вашингтон, згідно із застереженням Гегсета, а також заявами Трампа, планує скоротити свої військові зобов'язання «вже й тепер». Сполучені Штати, як відомо, готуються зосередити свої основні військові ресурси в Азійсько-Тихоокеанському регіоні.

Усе це поставить європейських союзників під неймовірний тиск. Оскільки, попри всі старання і прискорення останніх років, на практиці вони ще не диспонують технічними можливостями заповнити

саме сферах можна очікувати серйозних викликів. Однією з них, безперечно, будуть бойові можливості для завдання ракетних ударів на великій відстані. Ця проблема чітко вимальовувалася після того, як США скасували програму розміщення наземних компонентів для запуску крилатих ракет Tomahawk у Німеччині, а згодом відмовили Берліну в продажу цих систем у найближчому майбутньому.

Що залишалося Німеччині в такій ситуації? Нічого іншого, як звернутися по допомогу до України. Тому й канцлер Фрідріх Мерц, і його міністр оборони Борис Пісторіус швидко переорієнтувалися на партнерство з Києвом у цьому питанні та можливе спільне виробництво українських крилатих ракет FP-5 «Фламінго».

Отже, Європа в часи оборонної трансформації свої надії на захист континенту може покласти лише на Україну. І не дарма Марко Рубіо, державний секретар Сполучених Штатів, назвав Збройні сили України (ЗСУ) найсильнішими в усій Європі. «Це вражає, без сумніву. Ви погляньте на росіян, які втрачають у п'ятеро більше солдатів на місяць, ніж українці. Україна — це менша країна і менша армія, хоча ЗСУ є найсильнішими, найпотужнішими збройними силами у всій Європі, вочевидь, значною мірою завдяки допомозі, яку вони отримали, але також через бойовий досвід, який здобули», — констатував він.

« Європа в часи оборонної трансформації свої надії на захист континенту може покласти лише на Україну »

деякі з названих прогалин навіть у середньотривалій перспективі. «Є сфери, які потребують подальшої роботи, але загальна картина виглядає добре», — оптимістично підбадьорював європейських міністрів оборони Марк Рютте під час зустрічі в Брюсселі. Однак не надав додаткових подробиць щодо того, у яких

ГЕНКОНСУЛ ЗУСТРІВСЯ З УКРАЇНСЬКОЮ ГРОМАДОЮ

■ Олег Садовий

Під час візиту до Далласа (штат Техас) Віталій Мошківський, новий генеральний консул України в Г'юстоні, провів зустріч із представниками української громади та громадськими лідерами. Зустріч організувала U.S.-Ukrainian Chamber of Commerce. На заході були присутні представники українських організацій, церков і громадських об'єднань, які обговорювали питання, що стосуються українців у регіоні.

Однією з головних тем стала Угода про дружбу між Далласом і Харковом, підписана 6 лютого 2024 року: учасники обміркували, як українські організації можуть сприяти розвитку цих відносин поза межами формальної угоди, розвиваючи зв'язки у сферах бізнесу, освіти, культури та громадського життя. Дипломат закликав громадські організації продовжувати брати активну участь у її розвитку й визначати практичні можливості для співпраці між двома містами.

Другою центральною темою зустрічі стала співпра-

ця між українськими організаціями Техасу. Учасники обговорили, як організації в різних містах можуть підтримувати більш системну комунікацію, обмінюватися інформацією, координувати спільні ініціативи й реалізовувати проекти за участю організацій з усього штату.

Генконсул розповів про роль, яку українці за кордоном можуть відігравати у збереженні української культури та посиленні присутності України в американських громадах. Як приклади він згадав українські ресторани, студентські

Генеральний консул України Віталій Мошківський та керівниця Департаменту міжнародних зв'язків і протоколу мерії міста Далласа Бет Гаддлстон перерізають стрічку на відкритті офісу Українсько-американської торгової палати

організації, університетські мовні програми й українськомовні аудіогіди в музеях.

Деякі учасники зустрічі порушили питання мобільного консульського обслуговування, тоді як інші висловили занепокоєння програмами Uniting for Ukraine і Temporary Protected Status на тлі тривалої невизначеності щодо імміграційного статусу й подальших можливостей.

Наступного дня Мошківський та представники влади Далласа, консульських установ, бізнесу й української громади взяли участь в урочистому відкритті

нового офісу U.S.-Ukrainian Chamber of Commerce у Dallas International District. Він забезпечує палаті постійний простір для розвитку ділових контактів, реалізації громадських програм і співпраці з організаціями Північного Техасу.

За словами Тамари Велшер, засновниці та президента U.S.-Ukrainian Chamber of Commerce, офіс має стати місцем, де представники бізнесу, неприбуткових організацій і громадські лідери зможуть налагоджувати партнерства й розширювати

співпрацю між Україною та Сполученими Штатами.

Серед іншого, дипломат зазначив, що технологічний розвиток України в умовах війни може створити нові можливості для співпраці з американським бізнесом. «Ви знаєте, що за роки війни з Росією ми змогли налагодити виробництво складних видів озброєння, зокрема дронів та іншої техніки. Тож упевнений, що українські підприємці й новатори також можуть поділитися новими технологіями з американцями», — сказав він.

Фестиваль в Огайо

■ Софія Калина

Укафедральному соборі Святого Володимира в місті Пармі (штат Огайо) провели щорічний Український фестиваль, до якого долучилась українська громада.

Упродовж дня відвідувачі собору мали нагоду познайомитися з українською культурою, традиціями та кухнею. Для гостей підготували традиційні українські страви: вареники, голубці, борщ та інші національні смаколики.

Учасники фестивалю брали участь у розвагах для всієї родини, а також підтримували громаду, яка є одним із центрів українського життя в регіоні вже багато десятиліть. Програма заходу передбачала виставки українського народного мистецтва, танцювальні виступи, живу музику у виконанні ансамб-

лю «Гармонія», екскурсії собором Святого Володимира, дитячі розваги й благодійну лотерею.

До проведення свята долучилися десятки волонтерів, які протягом тижня допомагали з підготовкою фестивалю — готували традиційні страви, облаштовували територію та брали участь в організаційних роботах.

Михайло Гонтарук, парох собору, після завершення фестивалю подякував усім, хто долучився до проведення заходу. «Святкування нашої віри, спадщини і єдності — торжество українського духу на фестивалі собору Святого Володимира! Із щирими серцями дякуємо всім волонтерам, учасникам і всім, хто нас підтримував, улаштував яскравий день віри, культури, музики й радості. Нехай Господь щедро благословить вас усіх!» — сказав він.

■ Дзвінка Сагайдак

Джей Бі Прітцкер, губернатор штату Іллінойс, офіційно проголосив серпень 2026 року Місяцем незалежності України. Про це повідомляє Світовий конгрес українців (СКУ).

Документ ушановує незламність українського народу та визнає понад

Іллінойс проголосив Місяць незалежності України

150-річний внесок української громади Іллінойсу в розвиток штату, збереження української спадщини й підтримку України в боротьбі за свободу.

Ініціативу реалізував Український конгресовий комітет Америки (відділ Іллінойс). У СКУ подякували українській гро-

маді Сполучених Штатів за послідовну діяльність на підтримку України й просування українських інтересів на міжнародному рівні. Як писав Meest Weekly, торік Прітцкер також оголошував серпень Місяцем незалежності України на знак її підтримки.

Утрата права на роботу для біженців

■ Іван Заторський

Законодавчі ініціативи Дональда Трампа поставили під удар працевлаштування українців у США. Унаслідок нових правил громадяни України із чинним статусом TPS можуть утратити офіційне право працювати в країні, поінформував Валерій Чалий, колишній посол України у Вашингтоні.

Він наголосив, що Федеральний окружний суд штату Массачусетс видав екстрену судову заборону, тимчасово зупинивши це рішення, — остаточний вердикт очікується не пізніше як 5 серпня. «22

липня сотні тисяч українців зі статусом TPS мали втратити роботу в Америці. Бо регуляція була одна, а потім вийшов One Big Beautiful Bill Act, який зменшив термін роботи до 22-го числа», — заявив дипломат.

І констатував, що українські біженці у Сполучених Штатах не змогли достатньо консолідуватися, щоб захистити себе. Крім того, без допомоги їх залишили й правозахисні організації, які працюють щодо американської політичної та військової підтримки. «Зараз в Америці створюються дуже складні умови для цих українців. Але український уряд не займається цим», — зазначив Чалий і висловив

упевненість, що лівова частка українців усе одно не повернеться зі США до України.

Поточний термін дії програми TPS, що дає понад 100 тис. українців легальні підстави для перебування у Сполучених Штатах, спливає 19 жовтня. За законодавством, рішення про продовження статусу має буде ухвалено не пізніше ніж за 60 днів до його завершення. Варто нагадати, що оформлення статусу не є безоплатною послугою. Оформлення документів коштує: первинна заява на статус TPS — 510 USD; дозвіл на працевлаштування на основі TPS — 1 030 USD (за певних умов діє пільгова ставка — 560 USD).

КОМІСІЯ СФУЖО ПРОВЕЛА МІЖНАРОДНИЙ СЕМІНАР

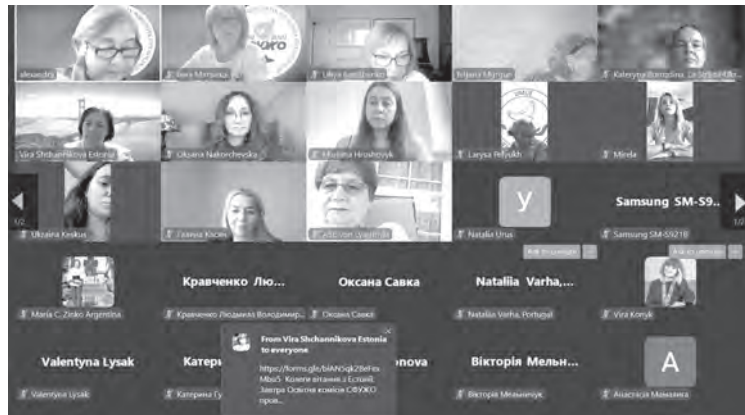
■ Софія Калина

Комісія Світової федерації українських жіночих організацій (СФУЖО) із протидії насильству провела міжнародний інформаційний онлайн-семінар, присвячений протидії домашньому насильству щодо українок в Україні та за кордоном.

Захід під назвою «Вплив війни на домашнє насильство: Естонія, Литва, Латвія і Україна» об'єднав представниць громадських організацій, психологів, правозахисників, експертів і волонтерів з України, Естонії, Латвії та Литви задля створення Балтійсько-української мережі взаємодопомоги, обміну досвідом і посилення міжнародної співпраці у сфері захисту жінок, ідеться в дописі.

Ярослава Хортяні, голова СФУЖО, звернулася до учасників семінару з вітальним словом. Вона підкреслила, що тема протидії домашньому насильству під час війни має постійно звучати на міжнародному рівні.

Семінар відкрила Олександра Фарима, голова комісії СФУЖО з протидії насильству, яка представила основні напрями діяльності комісії та наголосила на важливості міжнародної співпраці задля захисту українок, які постраждали від війни та домашнього насильства. Вона окреслила ключові ініціативи комісії, зокрема, інформаційні безпекові проекти, документування

свідчень жінок, які пережили російський полон, та створення міжнародної системи підтримки українських жінок.

Модератором заходу виступила Лілія Іванченко, член правління Союзу українок Естонії. Вона презентувала концепцію пілотного проекту зі створення Балтійсько-української мережі взаємодопомоги. Головною метою ініціативи є об'єднання громадських організацій, експертів і партнерів України та країн Балтії для обміну досвідом, координації дій і розбудови сталої системи підтримки українок незалежно від країни їхнього перебування.

Україну на заході представила Катерина Бороzdіна, віцепрезидент громадської організації «Ла Страда-Україна», яка поділилася досвідом роботи громадянського су-

спільства в умовах війни. Вона звернула увагу на те, що війна кардинально змінила характер домашнього насильства та потреби постраждалих, тоді як ключовими чинниками підтримки українок в Україні й за кордоном стали безперервна робота національних гарячих ліній, оперативна адаптація сервісів допомоги і міжнародне партнерство.

Латвію представили Маріана Грошовик, голова правління Українського дому в Латвії, та психолог Наталія Урус; Литву — Тетяна Моргун, голова Союзу українок Литви, а також Наталія Шертвітієне, голова Громади українців міста Вільнюса, та Олександра Чередніченко, керівниця Ucreate Hub Lithuania. Від Естонії на семінарі була присутня психолог Оксана Скібо-Накорчевська зі Союзу українок Естонії.

ДО СЛОВА

Європейський Союз продовжив тимчасовий захист для українських біженців до 2028 року. Однак країни унії ухвалили важливе уточнення: новим заявникам захист надаватимуть лише за умови дотримання військового обов'язку в Україні, приміром, підтвердженого штампом про законний виїзд або документом про відтермінування.

Нова кампанія зі збирання коштів на дрони

■ Андрій Підкуймуха

Світовий конгрес українців (СКУ) заявив про запуск міжнародної благодійної фандрейзингової кампанії Birds of Freedom: Summer Heat, метою якої є закупівля та постачання вироблених в Україні безпілотних літальних апаратів (БПЛА) чотирьом підрозділам сил оборони. Запуск кампанії відбувся через ініціативу СКУ Unite with Ukraine та в партнерстві зі Saint Javelin і платформою «Останній капіталіст».

Зібрані кошти спрямують на підтримку бригади «Рубіж» Національної гвардії України, підрозділу спеціального призначення «Крила» Головного управління розвідки Міністерства оборони України, 424-го окремого батальйону Сил безпілотних систем Svarog і батальйону безпілотних систем «Беллатор» 80-ї окремої десантно-штурмової бригади Збройних сил України.

Павло Грод, президент СКУ, зазначив, що, захи-

щаючи передову, українські військові обороняють не лише суверенітет своєї держави, а й демократичні цінності й архітектуру безпеки, на яких тримається міжнародна спільнота. «Завдяки Birds of Freedom: Summer Heat наша глобальна спільнота отримує пряму можливість підтримати тих, хто служить на передовій, надаючи їм критично важливі технології, що рятують життя та наближають Україну до перемоги. Кожен дрон, профінансований завдяки цій кампанії, зміцнює очі й руки захисників, які мужньо тримають оборону заради нас усіх», — зауважив він.

Кампанія передбачає кілька рівнів участі — для приватних донорів, громадських організацій та інституційних партнерів. Кошти можна спрямувати на окремі FPV-дрони, ударні БПЛА літакового типу середньої дальності або зробити загальний внесок на нагальні потреби передової, зокрема, медичне забезпечення та критично важливе спорядження.

Кадрові зміни в Місії СКУ в Україні

■ Марко Стріха

Світовий конгрес українців повідомив про завершення каденції Андрія Шевченка на посаді голови Місії в Україні.

В організації підкреслили, що за час перебування на посаді він сприяв розбудові міцних відносин із державними інституціями, організаціями громадянського суспільства та ключовими партнерами, а також просував адвокаційну діяльність СКУ «з питань, важливих для українців як на Батьківщині, так і в усій світовій українській спільноті».

Дипломат відіграв ключову роль у зміцненні взаємодії між командами, підтримці важливих програм та ініціатив, а

також у підтримці міцних зв'язків між колегами й партнерами в Україні та за кордоном. Він також зробив значний внесок в адвокаційні зусилля щодо мнотинного громадянства, розбудову альянсу світового українства й інші ініціативи, спрямовані на поглиблення зв'язків між Україною та українцями в усьому світі. «Протягом цих років Андрій був надійним колегою та цінним членом нашої команди. Його внесок допоміг зміцнити роботу СКУ в Україні в доленосний час, і ми глибоко вдячні за все, що він зробив для нашої організації та світової української спільноти. Бажаємо йому вселяючих успіхів та самореалізації на наступному етапі його професійного шляху», — сказав Павло Грод.

Музею діаспори подарували платівку No War

■ Дзвінка Сагайдак

Колекція Музею української діаспори поповнилася вініловою платівкою благодійної пісні на підтримку України No War, підписаною американським рок-музикантом Воллі Палмаром, співавтором і виконавцем композиції.

Пісня була записана разом із блюзовим музикантом Джеком де Кайзером у співпраці з Українською

капелою бандуристів Північної Америки та дитячим хором «Світло миру».

Сингл записали після повномасштабного вторгнення Росії до України, а реліз відбувся на лейблі Spider Records 2023 року. Платівка, яку до музейної колекції передав український музикант Dee Lav, має особистий підпис Палмара.

Воллі Палмар — американський рок-музикант українського походження, вокаліст і гітарист гурту The Romantics. Виріс у місті Гамтрамку під Детройтом, у дитинстві вивчав українську мову й був пластуном.

«Я МОЖУ ЗШИТИ ЛЮДИНУ. ТО ЧОМУ ТИ НЕ МОЖЕШ ПОШИТИ ДЛЯ НЕЇ ОДЯГ?»

■ Ольга Звонарьова

Від карнавальних костюмів — до білизни, що допомагає відновлюватися після опікових травм. Так круто під час повномасштабної війни змінила свою діяльність запоріжанка Ольга Петрюк. Рішення далось їй нелегко. Для цього жінка разом зі сином повернулася з-за кордону, де прожила три роки. Отримала грант від Державної служби зайнятості, купила обладнання.

500 ТИС. ГРН ДОПОМОГИ

Ольга за освітою — кравчиня-закрійниця. До повномасштабної війни мала кілька ательє: виготовляла карнавальні костюми, аксесуари тощо — невеликі партії на замовлення різних брендів. «2022-го з сином виїхали за кордон. У Запоріжжі в мене є приятель — лікар-комбустіолог, опіковий хірург, і від нього знала про гостру потребу в компресійному одязі. Під час війни людей з опіковими травмами стало значно більше, а такі речі нема де брати: раніше їх замовляли в Російській Федерації (РФ), у нас не виробляли. Так і виникла ідея пошиву спеціальної білизни. Як сказав мені товариш: «Я можу зшити людину, то чому ж ти не зможеш пошити одяг?» — розповідає вона.

Жінка повернулася в Україну 2025 року, хоч зізнається, що було лячно. «Ми жили в кількох країнах. Намагалися знайти, де краще, але зрозуміли, що ніде. Зараз я — приватний підприємець, це моя власна справа, якою реально живу», — додає Петрюк.

Для створення компресійної білизни необхідні спеціальна тканина й обладнання. Ольга попросила грант, але з першого разу його не погодили. Після доопрацювання заявки Запорізький обласний центр зайнятості надав 500 тис. грн допомоги. «Грант ми брали через необхідність придбання дорогої машинки, яка не просто сполучає тканину, а й робить пласкі шви. Купили її, проте в нас майже немає механіків, які можуть налагоджувати таку техніку. Тому вчимося все робити самі. Грантова угода передбачає, що маємо взяти на роботу двох працівників і податками по-

вернути кошти впродовж трьох років. Якщо чесно, то довго думали, а чи треба у це вплутуватися», — продовжує кравчиня.

Вона також придбала унікальне обладнання, що вимірює ступінь компресії. Із цим допоміг той самий опіковий хірург. Устаткування знайшли в Італії. Похизуватись таким в Україні не може ніхто. Кожен елемент одягу відшивається індивідуально. Такі речі неможливо реалізувати в різних розмірах. Усі заміри має знімати лікар, потім готують креслення — це окрема складна й копітка робота.

Ми попросили показати, як виглядають заміри, приміром, для рукавиці. Отже, щоби її пошити, лікар має зняти по кілька мірок із кожного пальця та кисти. Потім роблять спеціальну паперову форму, визначають необхідний ступінь компресії (обирають тканину для виробу), і після цього починається робота у швацькій майстерні.

ШВИ, ЩО ЛІКУЮТЬ

Лікар, про якого згадувала Оля, — завідувач відділення термічної травми (опікового) та реконструктивної хірургії Андрій Сех. Він присвятив лікуванню опікових травм усе своє життя. На його рахунок — навіть не сотні, а тисячі різних випадків, у т. ч. надскладних. Каже, що опікова травма є тяжкою і може супроводжуватися розвитком рубців. «Одне з ускладнень рубців, що погіршує життя людини, — розвиток контрактур. Тобто, коли рубці є в ділянках суглобів, порушується функція, і це обмежує життєдіяльність людини, знижує якість життя. Існує кілька методів боротьби з рубцями: гелі, силіконові пластирі, лазерне шліфу-

вання, висічення. Проте, як засвідчує практика, найдієвішою є компресійна терапія», — ділиться лікар.

Прошу максимально зрозуміло пояснити, у чому сенс компресійної терапії та чому саме вона допомагає покращити стан рубця. «Компресія діє на його розвиток. Ми стискаємо дрібні судини, капіляри, тому рубець, що починає розвиватися, не отримує повноцінного кровопостачання, отже, не може рости. Будь-який орган, що не отримує достатнього кровопостачання, атрофується. Рубці або не розвиваються, або ж — якщо це вже сталося — під постійним тиском відбувається стадія розм'якшення та зменшення», — пояснює Андрій Васильович.

Компресійну терапію найкраще розпочинати через два тижні — місяць після загоєння всіх ран. Медик відзначає, що одразу одягти такий одяг неможливо, бо шкіра після загоєння дуже тонка й може легко травмуватись. «Це може викликати додаткове травмування. Також зазначу, що якщо рубець розвинувся повністю (це пів року після загоєння), то компресійна терапія не діятиме. Якщо місяців три — діятиме. Ми вже маємо реальні результати, що дозволяють нам сказати: одяг працює», — запевняє співрозмовник.

Аби результат був, спеціальний одяг фахівці рекомендують носити впродовж шести місяців, 23 години на добу з перервою на душ. Має бути постійний тиск. Якщо ж носити по дві-три години, то не те що результату не буде, можна навіть погіршити стан.

Д-р Сех підтверджує, що такого протипікового одягу в Україні масово не виробляють, однак потреба в ньому надвелика. Ба більше, якщо брати світо-

Ольга Петрюк

вий досвід, там компресійна терапія є обов'язковим етапом реабілітації. Хірург згадує, як іще на початку 2000-х його відділення відправило до США дитину з опіками 70 % тіла. «Була пересадка шкіри. На етапі реабілітації та повноцінної компресійної терапії в дитини майже не розвинулися контрактури суглобів. Кілька рубців оперувалось, але після такої травми вийти майже з повноцінною функцією — це супер», — згадує він.

ОСОБЛИВІ КОЛГОТИ

Повертаємося до Олі. У її майстерні — кілька елементів одягу, які зараз відшивають для пацієнтів. Жінка пригадує, як рік тому зробила перший рукав для військового й колготи для 13-річної дівчинки, що отримала великі опіки ніг після ворожого ракетного удару. Майстриня розкаже цю історію зі сльозами: «У дитини була пошкоджена рухливість, ніжка не розгиналася до кінця. Уже через місяць носіння білизни побачили перші результати. Колготи вона носила цілодобово, і рухливість стала повертатися. Рубці стали м'якшими. Ми переробляли колготи що два місяці, адже змінюються розміри і тканина зношується під час носіння та прання. Дитина займалася з реабілітологом, і результати дуже хороші».

Ольга Петрюк зізнається, що на пошиття одного елемента може знадобитися навіть кілька днів, адже лише на перший погляд

там усе банально просто. Насправді ж кардинально відрізняється від того, що майстриня робила раніше.

Усі вироби дівчата-швачки тестують на собі. Під час розмови Оля дістає кілька рукавів. Вони різного кольору, мають різну компресію. Одягає один на себе, дістає те саме унікальне італійське обладнання і показує, як вимірюється тиск тканини. Одягає інший рукав — знову робить замір, аби ми на власні очі побачили: показники справді різні.

На роботу разом з Олею іноді приходять її маленький син. Можливо, жінка колись захоче поділитися щемливою родинною історією, як він фактично став автором бренду компресійного одягу. У планах майстрині — розширити співпрацю з опіковими відділеннями в інших регіонах, аби дати можливість якомога більшій кількості пацієнтів отримати користь від післяопікової білизни. «Люди мають знати, що є можливість для повноцінного життя. Ну й, будемо відвертими, цей напрям — не про заробляння грошей, а про допомогу людям. Ми знайшли ще одну тему, яка не охоплена в Україні, і вже працюємо над нею. Ідеться про розробку спеціального спортивного компресійного одягу для покращення кровообігу та купальники з SPF-захистом. Цим хотіли б займатися, щоби заробляти гроші, які б потім вкладали у виробництво опікового одягу, — ділиться планами Оля.

ЯК УКРАЇНЕЦЬ УРЯТУВАВ ВАРШАВУ ВІД БІЛЬШОВИКІВ

■ Ірина Коваленко

Нещодавно Андрій Сибіга, міністр закордонних справ України, запропонував Республіці Польща (РП) внести Марка Безручка генерал-хорунжого Армії Української Народної Республіки (УНР), до Українського національного пантеону.

Постать цього видатного воєначальника вважають символом українсько-польського військового союзу 1920 року та спільної боротьби проти більшовицької армії. Саме він очолював оборону польського міста Замостя, яка стала одним із ключових епізодів війни й допомогла зірвати наступ більшовиків на Варшаву.

ВІД УЧИТЕЛЯ ДО ГЕНЕРАЛА

Марко Безручко народився 31 жовтня 1883 року в місті Великий Токмак на Запоріжжі. Спершу навчався у вчительській семінарії в Переяславі, однак згодом обрав військову кар'єру, закінчивши Одеське піхотне юнкерське училище й Миколаївську військову академію.

Бойовий досвід здобув під час Першої світової війни, де служив начальником штабу піхотної дивізії армії Російської імперії. Після поранення 1918-го повернувся до України й долучився до розбудови українського війська. Це був час розпаду імперій і боротьби націй за становлення національних держав. Тривала Українська революція і відбувалося творення української державности. Безручко долучився до розбудови української армії. За часів гетьмана Павла Скоропадського входив до оперативного відділу Головного управління Генерального штабу. 3 кінця 1918 року очолив Генеральний штаб Армії УНР. А на початку 1919-го — штаб Корпусу січових стрільців, який брав участь у боях з більшовиками під Бердичевом та більшовиками й білогвардійцями на Поділлі.

Після підписання 1920 року Варшавського договору між Симоном Петлюрою і Юзефом Пілсудським українські й польські війська розпочали спільний наступ проти більшовиків. Полковник Безручко сформував 6-ту Січову стрілецьку дивізію та командував нею під час походу на Київ. Союзники зайняли українську столицю 7 травня 1920-го, однак уже через кілька тиж-

нів Червона армія перейшла в контрнаступ.

Влітку 1920 року більшовицькі війська рушили на Варшаву. Вирішальною стала оборона Замостя, де українські й польські підрозділи під командуванням Безручка майже три дні стримували штурм Першої кінної армії Будьонного. 31 серпня облогу міста зняли.

ЗРАДА ПІЛСУДСЬКОГО

Учасник тих подій генерал-хорунжий Олександр Удовиченко згодом згадував, що «залога Замостя уперто боронилася, але із заходу будьоновцям пощастило дійти до дротяних перешкод, знищити їх і майже увірватись в Замостя. Однак останній резерв — українська сотня — контратакою відкинув ворога. Близько 70 ворожих гармат розвинули пекельний вогонь, на який обережно (зберігаючи набой), але влучно відповідали 12 українських гармат. І ця атака для армії Будьонного скінчилася провалом. Штурм Замостя, під яким Будьонний зазнав значних втрат, остаточно зламав йому зуби й ослабив його, змусивши відмовитися від рейду на Варшаву».

Це, за оцінками істориків, стало одним із чинників перемоги Війська Польського. Перемогу польського й українського війська над Червоною армією в серпні 1920 року тепер називають «дивом над Віслою». За успішну оборону Замостя Марко Безручко та його заступник Всеволод Змієнко отримали звання генерал-хорунжих.

Олеся Ісаюк, науковий співробітник Центру досліджень визвольного руху, зазначила, що після успішного контрнаступу українські та польські війська восени 1920-го повернули собі контроль над Поділлем і вийшли до Дніпра.

Однак, за її словами, без погодження з українською стороною Польща уклала перемир'я з більшовиками. Унаслідок цього Армія УНР залишилася сам на сам із Радянською Росією і восени 1920 року була змушена

відступити за Збруч. «Цей контрнаступ уже здавався трагічним апофеозом усього, що було раніше: перетинаючи річку на польському кордоні, українські солдати кидали свою зброю в річку, навмисно пошкоджуючи пістолети та кулемети, щоб запобігти їхньому повторному використанню», — розповіла д-р Ісаюк.

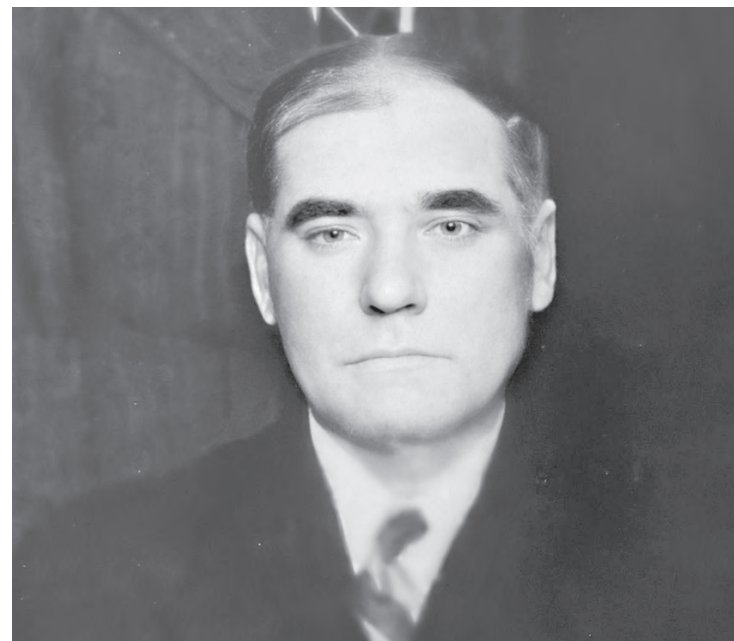
ІСТОРИК ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ

Після поразки Української революції Марко Безручко залишився в еміграції. Він працював військовим міністром уряду УНР в екзилі, входив до складу Вищої військової ради УНР, очолював Українське воєно-історичне товариство у Варшаві та редагував військово-історичний збірник про національно-визвольні змагання 1917–1921 рр. «За Державу».

Під час відзначення 20-річчя відновлення незалежності Польщі влада країни вирішила нагородити його найвищою військовою відзнакою — орденом Virtuti Militari. Та генерал відмовився приймати нагороду, заявивши: «Я воював за Україну, а не за Польщу». Олеся Ісаюк звернула увагу, що свою книгу «Українські січові стрільці в боротьбі за державність» Безручко завершив словами: «Сильна армія — це право на існування нації».

Марко Безручко помер 10 лютого 1944 року у Варшаві. Його поховали на православної частині цвинтаря «Воля» поруч із бойовим побратимом Всеволодом Змієнком. Це один із небагатьох українців, на честь якого в Польщі названі урбаноніми: ім'я Безручка має рондо у Вроцлаві.

У сучасній Україні його ім'я носить 110-та окрема механізована бригада, яка отримала почесне найменування 24 серпня 2022 року. Подіям оборони Замостя також присвятили окремий історичний комікс, що розповідає про спільну боротьбу українських і польських військових проти більшовицької армії.

Марко Безручко

Відвідини Євгеном Коновальцем штабу 11-ї Дивізії січових стрільців (командир Роман Сушко), Шепетівка, 1919 р. Зліва направо сидять: 2-й Михайло Матчак, далі Марко Безручко, Євген Коновалець, Роман Сушко, Юрій Отмарштейн

Марко Безручко (другий ліворуч), 1920 р.

Всеволод Змієнко та Марко Безручко в таборі для інтернованих українців

Комікс

ВИДАТНА МАЛЯРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

До 200-ліття від дня народження Костянтина Трутовського

■ Павло Лопата

Олександр Трутовський, батько Костянтина, відіслав десятирічного сина вчитися малярства до Харкова. Нічого дивного в цьому не було, бо сам був вихованцем Київської школи, служив військовим у Новгородському полку й займався малярством. Бажав, щоб і його син став малярем, тож підтримував Костянтина в цій справі. У тому сприяла і його мати, розумна й доброзичлива. 1837 року помер батько, тож Костянтин із приватної школи Земницького потрапив до Петербурга, де з 1839-го по 1845 рік відвідував курси у військовому інженерному училищі. Після закінчення його вступив до Петербурзької академії мистецтв, де був високий рівень професійної підготовки учнів. 1849 року поїхав додому на похорон матері.

Після 10-літнього перебування у столиці молодий художник залишився жити в Україні й оселився в маєтку свого батька. Україна назавжди полонила його серце: розкішна природа, доброзичливі селяни села Попівці-Семенівці, де народився 1826-го. 1850 року між братами сталися непорозуміння, тож Олександр зі сестрою перебралися разом до маєтку їхньої матері — села Яковлівки Курської губернії. У двокімнатному будинку маляр поселився надовго. Там формувалася його світогляд і творчі можливості.

Під впливом Миколи Гоголя і Тараса Шевченка в художника розвинувся український реалістичний реалізм та жанровий живопис. Він спостерігав за життям простих людей, полюбив свій народ, узявся малювати його побут. Високий гуманізм і передові тенденції живописних полотен Трутовського відкривали початки його творчої діяльності. В 1850-х рр. маляр створив етюди-портрети старої жінки, дружини, сусідки й олійний портрет М. Голевіщева. 1855-го від простих композицій перейшов до складніших: «На базарі», «Лірник у селянській хаті», «Сцена біля шинку», «Сліпий, який навчає хлопчика грати на скрипці», «Сцена біля шинку», «Прочани коло церкви», «Чумаки», «Українці, які йдуть на базар» тощо.

У Яковлівці зробив кілька робочих альбомів із численними натурними зарисовками. Самостійно виробив власні естетичні погляди, свій творчий метод, опанувавши технічні засоби. Трутовський узявся перечитувати «Історію Малоросії», яку придбала його дружина Софія Олексіївна. Вона була для митця вірною подругою, помічницею для чоловіка, згодна з його поглядами і схвалювала той нелегкий шлях, який він обрав для себе. Ніжна й делікатна, мала важке життя у свого батька

в сусідстві Трутовського, зате знайшла щастя і любов до чоловіка і своєї єдиної доньки. Постійно підбадьорювала Костянтина в його роботі. Розуміла, який складний шлях той вибрав для себе, як важко було йому погодитися з тим, що жив у глухому селі, позбавлений засобів до існування, матеріально залежний від батька дружини, який ненавидів зятя за те, що відмовився від праці військового інженера.

Лише малювання давало втіху самому художнику. Софія Олексіївна ходила разом із чоловіком на етюди, де записували українські пісні, які Трутовський любив слухати і співати. Сумні роздуми художник залишав поза увагою. Радів своїм творчим піднесенням і весняним пробудженням природи. Успішно створені малярем картини «Ярмарок в Ічні», «Вулиця на селі» та «Вітряк у степу» стали добрими зразками реалістичного живопису.

До того часу Трутовський кілька місяців вивчав і копіював твори художника Василя Штернберга, якому належать перші ілюстрації до «Кобзаря» 1840 року. Один із кращих офортів на шевченківську тематику зробив Лев Жемчужников — «Покинута» 1860-го. Їхніми слідами Трутовський виконав чотири ілюстрації до «Наймички» 1868 року, що того ж року були надруковані літографіями в Петербурзі. Перша ілюстрація на слова «Як тополя, похилилась молодиця молодая» — це скорботно-ліричний мотив, у якому зображена матір, яка сумно сидить на горбочку край села, пригнута до грудей дитину. Безмежний степ із могилами вдалечині видно на другому плані ілюстрації. Глибоким драматизмом наповнені й останні три роботи художника до поеми «Наймичка», зокрема, під назвою «Прости мене, мій синочку!». Ці жанрові рисунки були виконані ви-

разними штрихами й добре переданими світлотіньовими контрастами.

В 1880-х Трутовський створив серію малюнків сепією — улюбленою технікою Тараса Шевченка, із життя самого Шевченка. Перші два присвячені дитинству — «Шевченко-хлопчик зі сестрою Яриною» та «Шевченко-козачок поміщика Енгельгардта». Інші малюнки Костянтина представляють Кобзаря на заслання та його зустріч зі сестрою Яриною після повернення. Та застигла від несподіванки, бо не впізнала брата, який повернувся зі заслання. Але промайнула хвилина, і неабияка радість спалахнула в очах молодіці.

1886-го з'явилося ще кілька ілюстрацій Трутовського — до поем «Гайдамаки» та «Сліпий», які показали творчу зрілість майстра книжкових ілюстрацій до повістей Марка Вовчка і Гоголя, байок Крилова, романів Гончарова й інших. Був час, коли в Трутовського виявилось бажання знову побувати в Україні. Відвідав свою рідну Слобожанщину, потім планував поїхати на Полтавщину, до Гадяча та Зінькова, але Кримська війна завадила планам. Згодом, таки туди добрався.

Та поїздка підштовхнула маляра створити картину «Український бандурист у хаті». Після завершення роботи твір за 1 тис. карбованців придбав Василь Кокорев, московський підприємець і меценат. Ці гроші допомогли Трутовському побувати в кількох музеях Німеччини та насолоджуватися багатоманітною палітрою деяких майстрів західноєвропейського мистецтва. 1860 року художник намалював картину «Хоровод у Курській губернії», у якій зобразив групу селян, що зібрались підвечір біля корчми. За рік часу автор отримав за неї звання академіка. Попередньо підготував чималу кількість етюдів, ескізів,

Костянтин Трутовський

«Надягають вінок»

«Сцена біля колодязя»

начерків, які збереглися в Державному музеї українського образотворчого мистецтва у Києві. У картині вдало розгорнута дія в просторі зі значною кількістю персонажів на майданчику біля шинку. З великою кількістю присутніх осіб художник намалював картини «Базар у провінції» та «Весільний викуп». В останній відтворений один із традиційних українських обрядів. Полотно, намальоване олійною технікою, стало зразком високої майстерності митця в будіванні багатолюдної композиції.

1860-ті рр. стали новим етапом в українському русі. Був це бурхливий час великих сподівань. Кріпацтво було скасоване, що розбудило весь народ від добу сну і змусило його шукати якогось виходу з прикрої ситуації та наповнювати епоху новими ідеями до боротьби за свою свободу. Мистецькі роботи Трутовського постійно збагачувалися новими полотнами. З'явилися твори «На церкву», «Сліпий бандурист», «У діда в саду», «Дідусь і онуки», «Побачення», «Колядки на Україні», «Переселенці в Курській губернії», «На богомілля», «Сцена біля хреста», «Старий залицяльник» і кілька десятків інших полотен і зарисовок, етюдів до но-

вих картин. Переважна кількість картин Трутовського 1870—1880-х рр. позначена красою української людини в пейзажі. Лірична стихія, мальовничість пейзажів, багатство кольорів та правдивість сцен із життя людей передано в таких роботах, як «Біля колодязя», «Біля тину», «Біля плоту», «Нічне побачення», «Дівчина зі сапою», «Селянська дівчина», «Дівчина зі снопами», «Дівчина з відрами», «Відмовлення жениху», «Перерване побачення», «Одягають вінок», «Святкова бесіда» й інших. Вони відзначаються соціальною гостротою, реалізмом і увагою митця до внутрішнього життя людини, її переживань і думок.

Одруження Трутовського вдруге з Ольгою Лисициною було подекуди кращим від першого. Від цього шлюбу маляр мав трьох синів — Олександра, Володимира і Сергія, а від першого залишилася донька Віра. Смерть застала чоловіка 17 березня 1893-го в с. Яковлівці. Наприкінці року, у жовтні, у залах Московського товариства любителів мистецтва відбулася виставка численних творів художника, на якій були представлені картини, акварелі, рисунки й інші праці, з яких багато належало приватним власникам.

Соборна пам'ять України

Календар-альманах 2026

ПРОДОВЖЕННЯ. ПОЧАТОК У № 12—13, 16—26, 28—30

Подіємо текст без змін за виданням: Сергійчук Володимир. Соборна пам'ять України. Календар-альманах. 2026. — Вишгород: ПП Сергійчук М. І., 2025.

НОВІ РЕЦИДИВИ «РУССКАГО МІРА»

(ДО 120-РІЧЧЯ ЗАСТЕРЕЖЕНЬ СИМОНА ПЕТЛЮРИ ЩОДО УРЯДОВОГО ЗАОХОЧЕННЯ ЧОРНОСОТЕНСТВА В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ)

Де-ж вони? А вони у наших ворогів (т. є. «жидів») і за гроші вони усе можуть зробити (догадайся — й підкупити кого треба). У Думи вимагатимуть поперед всього рівних прав, щоб, значить, і «жидів» всіх пустити до школи. А де-ж вчитимуться наші діти?... Не вибирайте тих, що шапки, йдучи проз церкву не скидають, начальства не слухають, вибирайте священиків».

Наводячи ці та інші приклади, Симон Петлюра вже тоді зробив висновок, що застерігав від нових рецидивів чорносотенства, яке нав'язувалося українцям: «Як бачимо у нас робиться те ж саме, що було і в Житомирі та по інших містах. Чорне й біле духовенство, що попереду так байдуже відносилось до громадського життя, тепер раптом заворушилося, злигалось з усею темною силою і під доглядом уряду провадить свою ганебну роботу».

З огляду на те, що вказана урядова політика продовжується, Петлюра через місяць у тій же «Громадській думці» (13.05.1906) знову порушує це питання в статті під заголовком «Прихильність уряду до чорносотенних заяв». Цього разу він детально аналізує вибірковість розгляду владними інституціями різних петицій щодо розв'язання актуальних соціальних питань. Як виявилось, останнім часом подібні заяви «подаються і приймаються тільки од «истинно-руських» людей та всяких інших чорносотенних гуртів».

На думку Петлюри, враховуючи те, що «чорносотенні заяви при сучасному державному ладу підбурюють одну частину люду проти другої, сіють колотнечу і ненависть в народі, загрожують громадянській безпечності і таким чином являються злочинними — революційними». Відтак цими своїми публікаціями він уже тоді застерігав, що подібна урядова політика з використанням російської православної церкви, призведе до втягування українських мас у неприродне для них становище, коли доведеться брати участь у зовсім чужих для нас справах.

Цей прогноз його збудеться, коли через кілька років, уже редагуючи журнал «Украинская жизнь» у Москві, Симон Петлюра ще раз повернеться до цього питання. У підготовленій ним до друку статті «Чорносотенне українство» детально розповідається про роль у втягуванні українців одного з оплотів московського православ'я в Україні Почаївської Лаври, ченці якої вдалися до тонкого прийому, аби зачепити потаємні струни нашої народної душі, намагаючись тепер розсварити українців з поляками, використовуючи історичну пам'ять про нещасливу для нас битву під Берестечком 1651 року. Раптом московські монахи з Почаєва заклопоталися могилами українських козаків, кинули клич організації хресних походів до них.

Наголошуючи на підступності цієї акції, Симон Петлюра застерігає:

Демонстрація чорносотенців в Одесі незабаром після оголошення «Маніфесту 17 жовтня»

«Видання Почаївської Лаври: «Почаевские известия» і «Почаевский листок» поступово приймають українофільське забарвлення. Союзники надають величезне значення місцевій народній мові, як найбільш доступній для розуміння селянського населення Волині, й успішно користуються ним з метою агітації й пропаганди союзницьких ідей. В названих органах Почаївської Лаври появляються статті, вірші українською мовою; союзники починають видавати навіть популярні брошури, словом, діяльність «истинно-русского союза», як констатує поінформоване українське «Слово», починає «одягати свої ідеї в український одяг». Центр тяжіння українофільської агітації союзників поки спрямований, головним чином, на використання

історичних традицій українського народу».

Так, поки що московські чорносотенці нібито й справді переймалися збереженням пам'яті українського народу, але це була продумана акція на недалеке майбутнє, коли захищаться муре російської імперії й поневолені нею народи захочуть звільнитися від накинених на них кайданів. «Истинно-русские» намагалися заздалегідь пересварити їх, щоб борці за власну свободу не змогли виступити єдиним фронтом проти спільного поневолювача, а втягнулися в непотрібні міжусобиці, від чого вигравала б тільки Москва.

Селяне-виборці, чорна сотня, ченці та уряд. Як відомо, зборів виборних з партії «народної свободи» київський уряд не

дозволяв ні 18, ні 19 квітня, посилаючись на те, що ніби-то не вистачає поліції. А от для зборів, споруджених 19 квітня у Михайлівському монастирі «истинно-рускими» людьми, поліція знайшлася.

Під час виборів ченці виявили незвичайно багато самопожертви і патріотизму: вони забрали виборних селян до себе, дали їм помешкання, їсти, пити, розважали церковними співами, — а для безпечності... поставили коло них поліцію. Агітація серед виборних по закону забороняється, але чорносотенці патріоти 19 квітня ранком, як був молебень, і увечері на зібранні сміливо ходили серед виборних і роздавали їм свої видання; панії із слізьми в очах вимагали од селян голосувати тільки за «истинно-руських» людей, і не допускати до думи

«жидів», поляків та інших инородців... Кругом стояли все темні сили, з Гнівущовим, Туткевичем, Стельмашенком та іншими на чолі, але говорив найбільше один Туткевич. Переказати ту нісенітницю, що він мовив, досить трудно, але деякі місця його промови своєю брехливістю викликали серед слухачів навіть обурення.

Казав він, що думи вимагає не народ, а тільки дрібненька частина, купка «жидів» та зрадників, що міцні своєю єдністю.

«Ви працюєте, а грошей у вас нема. Де-ж вони? А вони у наших ворогів (т. є. «жидів») і за гроші вони усе можуть зробити (догадайся — й підкупити кого треба). У Думи вимагатимуть поперед всього рівних прав, щоб, значить, і «жидів» всіх пустити до школи. А де-ж вчитимуться наші діти?... Не вибирайте тих, що шапки, йдучи проз церкву не скидають, начальства не слухають, вибирайте священників. Не всі Гапони. — Не вибирайте «кадетів». «Истинно-русскіе» люде називають їх «каїновими дітьми» — це виродки пекла, зрадники. Про землю зараз і не думайте. За границею нема й тої землі, що у вас, там люде ще менше їдять од вас і т. д. і т. д.

Один селянин почав казати про попів: «Прийде до тебе — дай, підеш до нього — дай, та ще й не копійку, а карбованця. І у вас, у Лаврії, треба копійку дати... Попи бувають всякі, а ченці ж повинні-б...». Але йому не дали кінчити. Так само «зачитували» й інших ораторів із селян. Коли ж один поставив питання про землю прямо, — оратор д. Туткевич знов говорив з пів-години і нічого до ладу не відповів. Словом сказати, «свобода» слова була додержана як не можна краще.

Такі-то у нас вибори!

Як бачимо у нас робиться те ж саме, що було і в Житомирі та по інших містах. Чорне й біле духовенство, що попереду так байдуже відносилось до громадського життя, тепер раптом заворушилося, злигалось з усею темною силою і під доглядом уряду провадить свою ганебну роботу.

Зо всієї сили допомагаючи «своїй» партії, уряд разом з тим тисне ті, що йому не до вподоби.

Така тяжка кривда одних на користь другим робиться на очах всього громадянства. Чи будуть же вибрані при таких умовах посли до Думи

— справжніми представниками народних інтересів?

Чи має ж тоді право уряд на весь голос кричати про свою «безпристрастність»? П.

Прихильність уряду до чорносотенних заяв
З кінця 1904 року звіду-сіль почали подавати до вищої влади прохання, заяви, телеграми од окремих гуртів про нужди народні, аж поки в минулому 1905 році не заборонено було подавати подібні петиції. Але за останні часи завелась така практика, що такі заяви подаються і приймаються тільки од «истинно-русских» людей та всяких інших чорносотенних гуртів. Уряд не тільки їм не одмовляє, а сам Трепов доводить ці заяви до відомости вищої влади і дуже любязно сповіщає про се подавців; урядові ж газети «Правительственный вѣстникъ» та «Русское государство» друкують їх так охоче, що навіть призначають для того окремих наборщиків. Зміст заяв остільки одноманітний, ніби вони писані на заказ: тут і ганьба та лайка нової державної установи — Думи, тут і вимагання знищити її, або, принаймні, не слухатись, тут і погрози вищій власті всякими злочинствами та розрухами (погромами), як що вона послухається Думи.

Правительствених газет, опріч самих чиновників, ніхто в нас не читає і на ці заяви, можна було б і не зважати. Але правитель-ство покликують на них, як на голос «значительной части населения» і на сій ніби то підставі одмовляється дати амністію, як про се сповіщає наше телеграфне агентство.

Таким чином виходить, що голосу якоїсь нікчемної купки невідомих людей уряд надає більше ваги, ніж голосу всієї держави, котра говорить устами своїх кращих людей, що засідають в Думі.

По якому ж це праву так робиться?

Правительство мусить бути однаково справедливим до всіх. А хіба тут є правда?

Коли право подавати й посилати петиції до вищої влади знов повернуто, то про це уряд мусів би офіційно всіх повідомити; коли ж заборону такого права й до цього часу ще не скасовано, то уряд повинен негайно припинити подачу чорносотенних заяв і не друкувати їх в своїх газетах. Посилатись же на ці заяви в таких важних справах, як амністія, уряд не може уже через те саме, що чорносотенні заяви при сучасному

державному ладу підбурюють одну частину люду проти другої, сіють колотнечу і ненависть в народі, загрожують громадянській безпечності і таким чином являються злочинними — революційними.

П.

Чорносотенне українство
Не так давно на сторінках української преси жваво дебатовалося питання про те, чи може в сучасному українському русі виділитися антидемократична і в основі своїй протирічлива основним началам національної емансипації течія. Поки українські публіцисти з далекозорістю кротів заперечували можливість зародження такої течії, життя не забарилося відповісти на поставлене питання по-своєму. Несподівано «світло» прийшло від Почаєва, головного центру й пристанища Волинського союзу істино-руських людей. Почаївські союзники, на чолі з архим. Віталієм і архієпископом Волинським Антонієм, поступово почали прививати діяльності місцевого союзу українське забарвлення. Видання Почаївської Лаври: «Почаевские известия» і «Почаевский листок» поступово приймають українофільське забарвлення. Союзники надають величезне значення місцевій народній мові, як найбільш доступній для розуміння селянського населення Волині, й успішно користуються ним з метою агітації й пропаганди союзницьких ідей. В названих органах Почаївської Лаври появляються статті, вірші українською мовою; союзники починають видавати навіть популярні брошури, словом, діяльність «истинно-русского союза», як констатує поінформоване українське «Слово», починає «одягати свої ідеї в український одяг». Центр тяжіння українофільської агітації союзників поки спрямований, головним чином, на використання історичних традицій українського народу. Так, ще в минулому році, в день смерті Богдана Хмельницького в Почаєві і Житомирі проголошувались проповіді, в яких діяльність Богдана Хмельницького малювалась ідентичною з діяльністю союзу русского народа (Sic!), а архієпископ Антоній не посоромився виставити гетьмана прихильником «православия, самодержавия и народности». «Почаевский листок» в статті, присвяченій пам'яті гетьмана, вирішив, що ім'я його повинні пам'ятати

ті, хто любить самодержавство.

Така ж історія повторилася і з вшануванням пам'яті Кочубея, котрого союзники виставили, наперекір історичній правді, істинним радителем малоруського народу. Не задовольняючись усною й друкованою агітацією в справі використання для своїх цілей історичних традицій українського народу, союзники в цьому році вирішили влаштувати помпезну церковно-історичну маніфестацію з процесією на місце битви козаків з поляками під Пляшевою в 1651 році. Для підготовки маніфестації заздалегідь випущено було звернення, настільки цікаве, що ми зважуємося навести його в найсуттєвіших частинах:

«Брати малороси! — говориться в цьому зверненні, — на Волині є дороге для всіх нас місце, а знаходиться воно в запущенні, забуто всіма. Це козацькі могили під Пляшевою. В 1651 році тут була страшна битва між козаками й поляками. Наші діди-козаки пішли на смерть, тільки б звільнити рідний край від польської неволи, а віру православну від гонінь. Більше 30 тисяч козаків полягло тоді на полях під Пляшевою. Тілами їхніми була покрита земля на кілька верст, ніхто не зважувався їх похоронити, побоючись поляків. І довго ще білили ті поля від кісток козацьких, як від снігу... Хоч поляки й торжествували перемогу, але через три роки Малоросія приєдналась до російського царства. Великий гріх нам забувати жертву цих мучеників козаків, що поклали свої кістки за нашу віру, за наше щастя і волю. Поляки поставили своїм воїнам біля Берестечка кілька пам'ятників і досі, хоч і загинула їхня Польща, служать подячні молебні за перемогу над хлопами. А над могилами наших героїв немає навіть дерев'яного хрестика, та й земля та належить приватній особі. Так далі не можна залишати могили. 1) Постараємося їх випросити чи викупити, як дороге для нас місце; 2) Поставити там пам'ятник чи каплицю; 3) Кожний рік усим народом будемо збиратися на тих могилах і поминати хоробрих дідів наших, життя за нас і за віру поклавших. Перший хресний хід з 29 по 31 серпня. 1 вересня відбудеться закладання пам'ятника. Далі звернення запрошує направляти пожертви на пам'ятник на ім'я Почаївського «Союза русских людей».

В інших зверненнях Почаївського Союзу момент національної ворожнечі відтіняється більш яскраво: поляки виставляються «запеклими» ворогами малоруського народу й полум'я національної ворожнечі роздувається вмілими устами. Керівники Союзу, «малороси Почаївської Лаври», користуються історичними традиціями українців, що зберігають свою живучість і на Волині, для своїх цілей, що не мають нічого спільного з національними ідеалами. Але не можна не помітити, що такого роду діяльністю союзників готується благодатний ґрунт для насадження зерен свідомого реакційного українства, як течії антидемократичної, як течії, що гальмує елементарні устремління українських народних мас до вільного розвитку. Українське суспільство не є чимось цільним і однаковим у соціальному відношенні. Серед нього є певні певні групи, що об'єднують у собі в один і той же час і національні симпатії, і консервативність, і навіть реакційність у питаннях політичного й культурного розвитку. Ці прошарки українського суспільства і з'являються в більш чи менш недалекому майбутньому ідеологами й керівниками тієї течії, яку ми назвали чорносотенним українством. Характерно, але зовсім не дивно, що важливу роль у цьому, наростаючій серед українців течії, відіграє духовенство, як чорне, так і біле. Воно прикладається до «сильних світу», вбачаючи в демократизмі передових груп українського суспільства небажане і вороже явище. Звідси витікає тенденція спрямувати національні стремління українських народних мас чужим для них руслом і використати національні емоції, історичні традиції з метою закріплення пресловутих начал «православия, самодержавия и народности» в свідомості народних мас. Навряд чи, однак, демагогічні прийоми «малоросів» з Почаївської Лаври принесуть бажані для них результати. Українські народні маси не довго будуть сприймати вказівки своїх непростених керівників і підуть швидше за тими, хто на прапорі своєму напише слова не національної ненависті й ворожнечі, а слова братства народів та їхньої спільної боротьби за здійснення ідеалів національної й соціальної емансипації.

С. Петлюра.

Володимир Сергійчук
Продовження
у наступному номері

Пароха УГКЦ нагородили за допомогу військовим

■ Софія Калина

Романа Кіха, пароха парафії Матері Божої Троєручиці УГКЦ у Таллінні (Естонія), нагородили почесним нагрудним знаком «За сприяння війську».

Роман Кіх

Це відзнака головнокомандувача Збройних сил України (ЗСУ). Нагороду вручив Олександр Тарасюк, військовослужбовець ЗСУ, який прибув до української громади в столиці Естонії разом із волонтерами Володимиром Морозом з України та Стефаном Мельником із Польщі.

Панотця відзначили за плідну співпрацю і взаємодію у справі захисту національних інтересів держави, активне сприяння Збройним силам України у виконанні покладених на них завдань в умовах воєнного стану.

Перед врученням нагороди в храмі відбулася Божественна літургія за мир і перемогу України. Після богослужіння було звершено панахиду за полеглими українськими військовослужбовцями та мирними жителями, за-

гиблими внаслідок війни РФ проти України. Після спільної молитви парафії були передані подяки від різних підрозділів ЗСУ.

Під час звернення до присутніх старший лейтенант Тарасюк наголосив, що ця нагорода й подяки адресовані не лише парохам, а й усім людям доброї волі, які невтомно підтримують українських захисників. Військовий подякував парафіяльній спільноті, волонтерам і благодійникам за постійну допомогу ЗСУ.

Ватикан готовий прийняти лідерів

■ Юстина Зарваниця

Володимир Зеленський повідомив, що Святий Престол готовий стати майданчиком для зустрічі на рівні лідерів, яка могла б сприяти досягненню миру. Про це він заявив після зустрічі з архієпископом Полом-Річардом Галлагером, секретарем Ватикану.

За словами українського лідера, РФ продовжує завдавати ударів по Україні й не демонструє бажання припинити свою агресію. Саме тому, наголосив президент, необхідно шукати дипломатичні формати, які можуть наблизити мир. «Один із форматів, який міг би цьому сприяти, — зустріч на рівні лідерів. Дякую Ватикану за готовність її прийняти й надалі докласти зусиль, щоб така зустріч могла відбутися», — зазначив він.

Глава української держави висловив вдячність архієпископу Галлагеру

та папі Леву XIV за підтримку України. А також зауважив, що делегація Святого Престолу перебувала в Києві під час одного з масованих російських обстрілів, що стало свідченням солідарності з українським народом.

Під час перемовин сторони обговорили гуманітарну співпрацю, діяльність Церкви в Україні, а також європейську інтеграцію держави. За словами Зеленського, Ватикан підтримує прагнення України стати повноправним членом Європейського Союзу (ЄС) і позитивно оцінює кроки, які Київ робить на цьому шляху. «Розмовляли і про шлях України до ЄС. Важливо, що Ватикан підтримує наш європейський вибір і бачить, що Україна робить усе необхідне, щоб стати повноправним членом Євросоюзу», — констатував президент і подякував Святому Престолу за незмінну підтримку України та молитви за український народ.

РОСІЙСЬКІ ЦЕРКВИ ПРИКИДАЮТЬСЯ УКРАЇНСЬКИМИ

■ Ірина Коляда

Мережа російських церков у Європі адаптує свою діяльність під особливості окремих країн і намагається видавати себе за українські релігійні громади, аби впливати на українських біженців. Про це йдеться в дослідженні «РПЦ у Європі: інфраструктура російського впливу», підготовленому Інститутом національної стійкості й безпеки.

Російське православ'я у Європі представлене трьома основними юрисдикціями: Російською православною церквою (РПЦ), Російською православною церквою за кордоном та Українською православною церквою Московського патріархату. Загалом ця мережа налічує до 630 парафій і, за оцінками дослідників, об'єднує від 1 млн до 1,2 млн вірних. Найбільша кількість таких структур діє у Німеччині — близько 130 парафій. У Польщі їх значно менше — до 15.

Москва використовує жорстку експансію, проникнення в місцеві еліти, маскування під українські організації або заповнення суспільних ніш, які залишаються без належної уваги. Для залучення українських біженців російські церковні мережі використовують дитячі центри, психологічні

заходи та гуманітарну допомогу. У деяких випадках навіть проводять богослужіння українською мовою, використовують українські назви та символіку.

Окремо дослідники звернули увагу на інформаційний вплив через Telegram-канали, які можуть видавати себе за українські ресурси. За їхніми оцінками, такі платформи поширюють наративи про нібито байдужість України до своїх громадян і залежність від Російської Федерації (РФ). «Telegram-канали адаптовуються швидше за державні медіа РФ. Вони проводять гібридну роботу на читачів. Наприклад, на телеграм-канали «Молитва слов» і «Спас» у Європі підписані 5 млн осіб», — розповіла Рена Марутян, директорка інституту.

Водночас автори дослідження зазначили, що

присутність Православної церкви України (ПЦУ) за кордоном залишається значно скромнішою. Зокрема, у Німеччині та Польщі діє лише близько 15 її громад, робота яких часто залежить від ініціативи окремих священників.

Аналітики закликали посилювати підтримку українських капеланських місій за кордоном, розширювати мережу ПЦУ, викривати спроби маскування структур РПЦ і розвивати співпрацю з Українською греко-католицькою церквою (УГКЦ).

За оцінками дослідників, діяльність російської церковної мережі може фінансуватися з різних джерел, зокрема, із російського державного бюджету, через державні корпорації РФ, окремі європейські програми та приватних спонсорів.

Відбулося паломництво до святинь Греції

■ Оксана Горнятко

55 членів родин полеглих захисників України, а також тих, чий рідні вважаються зниклими безвісти або перебувають у полоні, нещодавно здійснили паломницьку подорож до святинь Греції. Паломництво організували Департамент військового капеланства Патріаршої курії УГКЦ спільно з Патріаршим паломницьким центром УГКЦ.

Духовний супровід групи здійснювали о. Сергій Дми-

трук, військовий капелан УГКЦ, й о. Юрій Дроф'як, священник Львівської архієпархії УГКЦ. Протягом десяти днів учасники поєднували паломництво з відпочинком на узбережжі Егейського моря. Програма передбачала щоденні молитви, духовні науки, реколекційні зустрічі та Божественну Літургію.

Учасники також відвідали Салоніки, де побували в храмі Святого великомученика Димитрія Солунського й помолилися біля його мощей. Під час перебування в місті вони ознайомилися з його іс-

торичними пам'ятками, зокрема, Білою вежею та тріумфальною аркою Галерія.

У межах подорожі паломники відвідали с. Пальо-Пантелеймон біля підніжжя г. Олімп. Там помолилися в місцевому храмі, а ще побували на території Національного парку «Олімп». До програми паломництва також увійшли відвідини монастирського комплексу Метеора — одного з найбільших духовних центрів православної традиції в Греції та об'єкта Світової спадщини ЮНЕСКО.

Студенти з особливими освітніми потребами

■ Софія Лазуркевич

В українських професійних коледжах студенти з особливими освітніми потребами зможуть навчатися разом з асистентом — і на заняттях, і під час практичної підготовки.

Міністерство освіти і науки України (МОН) затвердило положення, яке визначає, як організувати таку підтримку. Про це розповів Оксен Лісовий, колишній глава відомства. «Асистент допомагає з тим, що для когось стає щоденним бар'єром у навчанні: пересуванням, орієнтуванням у просторі, спілкуванням, самообслуговуванням. Він стежить за станом здоров'я студента, інформує коледж про його потреби, а якщо трапляється булінг — повідомляє керівництву й допомагає припинити такі ситуації», — зазначив він.

Виконувати роль асистента можуть батьки чи інші законні представники студента, уповноважена ними людина або соціальний працівник. Асистент — звична

частина інклюзивного навчання у школах. Тепер таку саму підтримку врегулювали й у професійній освіті: молода людина, яка потребує супроводу, зберігає його після школи й може опанувати обрану професію. «Це частина послідовної роботи над безбар'єрним освітнім середовищем, щоби потреба в підтримці не ставала перешкодою для здобуття професії та самостійного життя», — додав Лісовий.

У МОН поінформували, що для того аби залучити асистента до навчання студента, один із батьків або інший законний представник має подати заяву. Також необхідний висновок інклюзивно-ресурсного центру, у якому зазначено потребу в асистенті. Після цього між асистентом і закладом професійної освіти укладають договір про його участь в освітньому процесі. Перед початком роботи асистент відбуває спеціальну підготовку тривалістю не менше ніж 15 годин і медичний огляд, після чого керівник закладу видає наказ про допуск його до освітнього процесу.

Привласнював зарплати вчителів

■ Василь Нетудихата

Депутата Загвездянської сільської ради на Івано-Франківщині засудили до дев'яти років позбавлення волі за привласнення понад 2,5 млн грн із зарплатного фонду освітян.

Вирок 35-річному чоловіку ухвалив Тисменицький районний суд. Крім ув'язнення, суд признав конфіскацію всього належного йому майна й заборонив на три роки обіймати посади, пов'язані з фінансовим, податковим та управлінським обліком.

За даними слідства, у 2021—2023 рр. депутат працював бухгалтером у трьох навчальних закладах, у частині з них — неофіційно. Тож, маючи доступ до фінансових документів,

систематично підробляв зарплатні відомості й нарахуовував завищені виплати собі й родичам, яких фіктивно працевлаштував у ці заклади. У такий спосіб зі зарплатного фонду освітян було привласнено понад 2,5 млн грн. Схему викрив один із директорів школи. Після цього обвинувачений утік за кордон і майже рік перебував у розшуку. Наприкінці 2025-го його затримали в Чехії та екстрадували до України. У суді звинувачений визнав свою провину лише частково, стверджуючи, що не планував злочин заздалегідь, а просто не встояв перед спокусою через повну відсутність фінансового контролю з боку керівництва. А втім, вирок набере законної сили після закінчення терміну апеляційного оскарження.

СВІДОЦТВА ПРО ОСВІТУ УГОРСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

■ Софія Калина

На території Посольства України в Угорщині відбулася традиційна церемонія вручення свідоцтв про завершення навчання випускникам двомовної угорсько-української середньої школи Mazoret Avot і школи для українських дітей у складі американської школи в Будапешті.

Українські дипломати побажали випускникам шкільного миру, Божого благословення, натхнення для нових звершень, впевненості у власних силах та вдалого вибору життєвого шляху. «Хай кожна мрія стане досяжною, а дорога

— світлою, гідною та сповненою віри в майбутнє України», — заявили вони.

Перед початком урочистостей до випускників з вітальним словом звернувся Федір Шандор, посол України в Угорщині. Він наголосив на важли-

вості збереження власної ідентичності, підтримці зв'язку з рідною країною і її культурою. А також зауважив, що кожен випускник буде власну «маленьку українську історію», крок за кроком рухаючись у майбутнє.

Українським дітям за кордоном дедалі важче вчитися

■ Лана Світ

За кордоном українським дітям стає дедалі складніше вивчати українську мову і навчатись в українській школі онлайн, заявив Дмитро Лубінець, уповноважений Верховної Ради України з прав людини.

«За останній рік ми побачили збільшення кількості порушення прав наших громадян. На жаль, це в т. ч. відбувається щодо українських дітей. Ми спостерігаємо збільшення випадків булінгу щодо них. Є випадки, які стали публічно відомими. Є багато випадків, коли ми цього публічно не показуємо, але відпрацьовуємо завжди», — сказав він.

За словами омбудсмена, на території всіх країн Європейського Союзу є намагання максимально швидкої процедури соціалізації громадян України. Тож дітям припиняють надавати можливість вивчати українську мову та навчатись онлайн в українських школах.

Він пояснив, що навчання як в українській школі онлайн, так і в школах на території країн, де нині перебувають українські діти, відбувається в першій половині дня. «І була домовленість, щоб надавали можливість українським дітям хоча б не щодня, але приєднуватись до навчання онлайн до українських шкіл. Із початку 2025/2026 навчального року ми побачили, що дітям за кордоном припинили надавати таку можливість. Зараз

Дмитро Лубінець

аргумент: якщо хочете додатково вивчати українську мову, створюйте невідільні школи. Велика подяка нашій українській діаспорі, яка допомагає це робити, шукає фінансування. Але дуже часто бачимо, що на це не виділяють фінансування з державних бюджетів цих країн», — розповів Лубінець.

В Одесі рашисти пошкодили навчальний заклад

■ Марко Стріха

Нещодавно російські війська атакували Одесу, внаслідок

чого постраждав один із навчальних закладів.

Про це повідомив Сергій Лисак, начальник Одесь-

кої міської військової адміністрації. Він також зазначив, що в місті оголосили День жалоби за трьома жертвами цієї атаки.

СКРОМНА ПОЯВА НА ЄВРОПЕЙСЬКІЙ АРЕНІ

■ Роман Журба

Українські футбольні команди, які змагаються за здобуття європейських трофеїв, наразі виглядали на полі непереконливо.

Так, 23 липня в рамках кваліфікації Ліги Європи київське «Динамо» зіграло з грецьким футбольним клубом ПАОК умовно домашній матч. Динамівці успішно провели атаку на ворота суперників, забивши перший гол у протистоянні на третій хвилині зустрічі завдяки влучному удару Володимира Бражка. Суперники знайшли чим відповісти через десять хвилин ігрового часу. На 13-й хвилині матчу рахунок став рівний — 1:1.

Ближче до завершення першого тайму з киянами трапився казус. Коли біло-сині відбивали атаку суперників, під час передачі назад м'яч потрапив до Зафейріса. І цей удачливий гравець виявився успішним у взятті воріт Нещерета. Потім стався третій гол у ворота динамівців, щоправда, уже в другому таймі.

Сподівання київської команди на успіх танули: попри контроль м'яча проходження суперників на полі ускладнювалося їхньою стійкою обороною. Але ще трішки надломити греків українцям усе ж удалося. На 77-й хвилині Лонвейк точно пробиває у нижній кут. Відставання в рахунку скорочується до мінімуму. Та на цьому кількість небезпечних моментів у киян теж зійшла до мінімуму. Спроби зрівняти рахунок обмежилися тільки ударом у штангу у виконанні Пономаренка.

Цього ж дня черкаський ЛНЗ зіграв із бельгійським «Гентом» уже в межах кваліфікації Ліги конференцій (ЛК) також умовно домашній матч. Вирішивши провести поєдинок без несподіванок передусім для самих себе, суперники на полі демонстрували досить мляву й дещо манірну гру, утримуючись від стрімких проривів і не ризикуючи на м'ячі. У підсумку рахунок на табло зберігся непорушним до закінчення протистояння. Проте бельгійцям можна приписати певну перевагу у володінні м'ячем, і це переважання на полі цілком було здатне пере-

«Динамо» — ПАОК (2:3)

ЛНЗ — «Гент» (0:0)

творитися на голи, якби на шляху м'яча не опинилася поперечина і не стояв воротар Паламарчук.

У ЛК житомирське «Полісся» також грало умовно домашній матч із данським «Копенгагеном». Відразу, засукавши рукави, команди взялися сипати голами. У данців Роберт відкрив рахунок на четвертій хвилині зустрічі, а вслід за ним, на шостій, Краснопіру не забракло прицільності забити суперникам у відповідь.

Після цих подій на полі вовки змогли перехопити ініціативу й послідовно прагнули взяти приступом ворота данців, що їм у підсумку вдалося аж наприкінці першої половини зустрічі. Цього разу Федор пробив точно і сильно, посприявши тому, щоб житомирці вийшли вперед.

Після перерви гравці «Копенгагена» пожвавилися в атаках, діючи наполегливіше і підходячи ближче до воріт українців. На 55-й хвилині данцям

удалось зрівняти рахунок зусиллями Роберта, який забив свій другий м'яч у цьому матчі. «Полісся» могло відзначитися під час створення своїх небезпечних моментів, однак забити ще раз зуміли їхні суперники.

Підопічні Руслана Ротаня розуміли, що часу обмаль, і стрімко кинулися відіграватися. Минуло п'ять хвилин — і забиває Філіппов. Розрахунок виправдався — рахунок у матчі став рівним.

ДО СЛОВА

Міжнародна федерація футболу (FIFA) оголосила про внесення змін до рейтингової оцінки збірних, складеної після участі національних команд у чемпіонаті світу 2026 року. На перше місце вийшла збірна Іспанії, яка

виграла мундіаль, обігравши у фіналі збірну Аргентини. У збірній Франції, яка програла матч за третє місце, і в збірній Англії, бронзового призера світової першості, позиції в рейтингу FIFA залишилися незмінними. Францу-

зи у списку треті, а англійці — четверті. Збірна України опустилася на одну сходинку. Зараз вона — 33-тя. Та якщо враховувати позиції європейських збірних, то українська команда серед них 15-та.

■ Андрій Підкуймуха

Український олімпійський чемпіон у напівважкій вазі Олександр Хижняк (2-0, 2 KO) звалив на ринг француза Ленні Патрача (8-1-1, 5 KO), вийшовши на ринг у своєму другому професійному бою. Поєдинок боксери провели 25 липня у Джидді (Саудівська Аравія).

Цей бій відбувся в андеркарді головного бою боксерського шоу, у якому зустрілися британець Ентоні Джошуа, ексчемпіон світу в надважкій вазі, й албанець Крістіан Пренга (Джошуа переміг нокаутом). Українець свій бій почав дуже ініціативно, прагнення швидко здобути перемогу було винагороджене дочасною перемогою в другому раунді. Спершу пройшов лівий хук — спритний удар відправив Патрача в нокаут. Француз зміг підвестися з колін, однак добивання

Не всі українці найсильніші

біля канатів низкою майстерних ударів змусило його вдруге стати на коліно. Рефері зреагував на це зупинкою бою. У підсумку українському боксеру присудили перемогу технічним нокаутом.

Олександр Усик, колишній чемпіон світу в надважкій вазі, не оминув увагою цю перемогу. Під час боксерського шоу він особисто був присутнім на цьому бою і після його завершення знайшов приємні слова для співвітчизника, відзначивши його виступ як чудовий і переконливий. «Гарна робота. Упевнена перемога чемпіона», — заявив найкращий український боксер.

Авнічна 27 липня на арені Madison Square Garden у Нью-Йорку проводили турнір Zuffa Boxing 9 від Дейни Вайта, президента UFC, та Туркі Аль-Шейха, саудівського функціонера. У попередньому карді

відбувся десятираундовий поєдинок у суперважкій вазі (понад 90,7 кг). На рингу зустрілися українець Владислав Сіренко (22-1, 19 KO) та швед Отто Валлін (28-3, 16 KO).

Владислав із перших же секунд кинувся на суперника й узявся засипати його величезною кількістю ударів на ближній дистанції. Той уважався фаворитом цього протистояння, але міг лише відбиватися джебамі. Український боксер успішно пресингував опонента, непогано комбінував та прошивав захист досвідченого шведа аперкотами. Суперники продовжували обмінюватися ударами й успішним у більшості епізодів виявлявся саме українець.

Темп бою знизився ближче до екватора через утому обох боксерів, проте хід протистояння залишився тим самим — і Владислав, і його суперник викидали

величезну кількість неакцентованих ударів. Сіренко успішно провів восьмий та дев'ятий раунди — епізодично вмикав швидкість, після чого Валлін отримав клопоти й пропускав дуже небезпечні атаки на ближній дистанції. Коли до фінального гонга залишалось кілька секунд, українець вгатив у голову суперника боковий удар і брутально нокаутував фаворита. Той довго лежав без тям і не міг підвестися на ноги.

На жаль, цього дня на Madison Square Garden не пощастило іншому українцеві, Сергію Дерев'янченку (16-6, 11 KO), який у десятираундовому поєдинку в середній вазі (до 72,6 кг) протистояв американцю Джалілу Гекетту (12-1, 9 KO). Українець не форсував події, намагався захопити контроль у центрі рингу й фехтував джебами на дальній дистанції. Та його опонент чудово рухався на ногах, зробивши ставку на роботу другим номером.

Він підвищив темп бою аж у другому раунді й кілька разів небезпечно дістав Сергія, але той успішно відповів правим боковим, проте заробив дуже неприємне розсічення.

Дерев'янченко провів чудовий третій раунд, у ході якого завдав серйозної шкоди американцю, регулярно прошиваючи захист 23-річного суперника. Однією з головних проблем для 40-річного українця стала кров, яка заливала обличчя. Тим часом Джаліл перехопив ініціативу й успішно підіймав темп бою, періодично дістаючи Сергія дуже небезпечними атаками.

Гекетт продовжував доминувати на рингу, вибухав на ближній дистанції і забирав раунд за раундом. Дерев'янченко не встигав за швидкісним та маневреним суперником. За підсумками десяти раундів судді зафіксували перемогу американця одноголосним рішенням суддів.

ЯКІ СИРИ НАЙКОРИСНІШІ

■ Сніжана Непийпиво

Сир може бути не лише смачним доповненням до раціону, але й цінним джерелом поживних речовин. Однак не всі його види однакові за своїм складом: одні містять більше білка та кальцію, інші вирізняються високим вмістом корисних бактерій або вітамінів.

Передусім важливо розуміти, що практично всі сири, незалежно від сорту й часу витримки, є доволі хорошим джерелом білка та кальцію, а деякі ще й додатково підтримують здоров'я кишечника, серця чи кісток. Однак навіть найкращі різновиди можуть містити багато соли, жиру й калорій, тому з ними завжди бажано дотримуватися помірності.

Пармезан — лідер за вмістом кальцію та білка. Це беззаперечно найкорисніший сир для здоров'я кісток і зубів. До того ж, завдяки тривалій витримці у ньому майже немає лактози, тому багато людей з її непереносимістю можуть їсти пармезан без жодного дискомфорту.

Головна перевага **домашнього озерного сиру** — величезна кількість білка при низькій калорійності. Він надовго дає відчуття ситості, тому вкрай корисний тим, хто контролює вагу або хоче зберегти м'язову масу.

Моцарела містить менше соли й калорій, ніж більшість інших видів, тож це дуже корисний сир для схуднення. Крім того, у ній є багато корисних бактерій, які можуть підтримувати здоров'я кишечника, імунітет і травлення.

Швейцарський сир — теж хороший вибір для людей, яким важливо обмежувати споживання соли або вуглеводів. Але головне — він дуже багатий на кальцій і фосфор, які необхідні для підтримки міцності кісток і здоров'я зубів.

Та хоча одним із найкращих сортів сиру вважається саме **пармезан**, він усе ж не є універсальним: залежно від ваших цілей найкращим вибором можуть виявитися й інші види, а ще краще — їхнє поєднання.

Рикоту виготовляють із молочної сироватки, тож містить сироватковий бі-

лок з усіма незамінними амінокислотами. Згідно з низкою досліджень із Національної медичної бібліотеки США, такий білок підтримує здоров'я м'язів і може сприятливо впливати на обмін речовин, а сам сир ділить із моцарелою першість як найкорисніший для схуднення.

Крім білка та кальцію, **чеддер** багатий на вітамін K2, що допомагає відправляти цей самий кальцій у кістки, а не в стінки судин. Причому це важливо не лише для кісткової тканини, але й для здоров'я серця, оскільки знижує ризик кальцифікації судин і допомагає зберігати їхню еластичність.

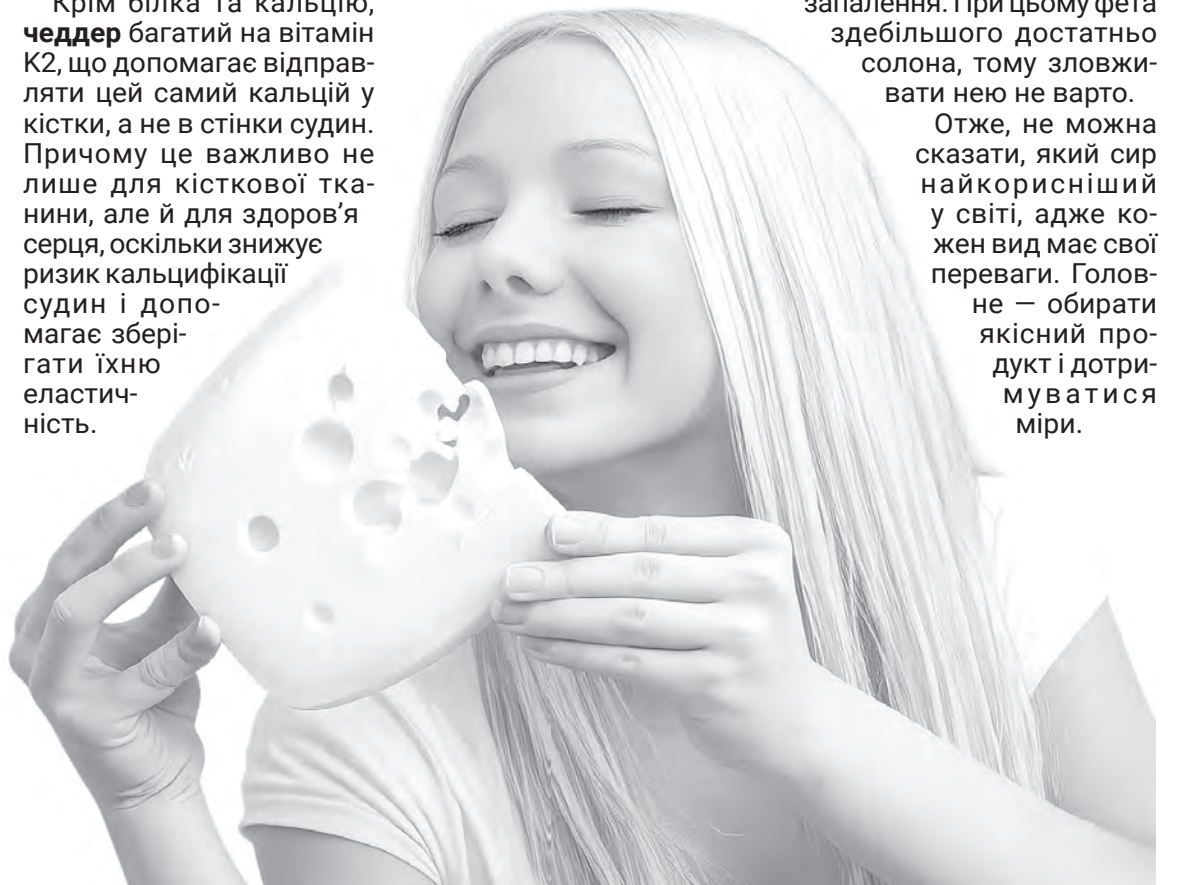
Блакитний сир — також непогане джерело кальцію, хоча через високий вміст соли його краще вживати невеликими порціями. При цьому головна перевага блакитного сиру — корисні сполуки, що утворюються під час тривалого дозрівання. Вони допомагають підтримувати здоров'я кишечника та зменшують запалення.

Козячий сир часто легше засвоюється завдяки

особливостям козячого молока і містить більше середньоланцюгових жирних кислот, які організм швидше використовує як джерело енергії. Тому козячий — чи не найкорисніший сир для тренувань і фізичних навантажень.

Фета менш калорійна, ніж багато твердих сортів, і містить кон'юговану лінолеву кислоту, пов'язану з підтриманням обміну речовин та зниженням рівня запалення. При цьому фета здебільшого достатньо солонка, тому зловживати нею не варто.

Отже, не можна сказати, який сир найкорисніший у світі, адже кожен вид має свої переваги. Головне — обирати якісний продукт і дотримуватися міри.

■ Зоряна Павлюк

Мільйони людей нині страждають від міопії (короткозорості), і, за прогнозами науковців, ситуація лише погіршуватиметься. Майже кожна третя людина у світі має цей один із найпоширеніших дефектів зору, і показники продовжують зростати. За прогнозами, до 2050 року короткозорими стануть близько 4,8 млрд людей, половина населення планети.

Софі Коверлдейл, дослідниця з Університету Бредфорда, вважає, таку ситуацію дуже серйозною проблемою. «Не думаю, що це перебільшення, особливо якщо поглянути на прогнози», — сказала вона, коментуючи термін «глобальна епідемія» щодо міопії.

Адже йдеться не лише про потребу носити окуляри. За наявними даними, короткозорість щороку коштує світовій економіці сотні мільярдів доларів, а також підвищує ризик серйозних ускладнень — відшарування сітківки,

Очі людей масово змінюють форму

макулярної дегенерації та глаукоми. Особливо це стосується важкої форми хвороби — високої міопії, на яку нині страждають близько 500 млн людей. За прогнозами, цей показник подвоїться за 25 років, і саме висока міопія може стати провідною причиною сліпоти у світі.

Як пояснюють науковці, міопія виникає, коли світло фокусується перед сітківкою, а не на ній — через це далекі об'єкти виглядають розмитими. Проблема здебільшого не в лінзі ока, а у формі самого очного яблука. За словами д-ра Коверлдейл, більшість новонароджених має дещо коротше очне яблуко, ніж потрібно, але з віком це зазвичай виправляється природним шляхом. У деяких людей, однак, очне яблуко продовжує рости і стає задовгим. «Саме це видовження і викликає розмите зображення та підвищує ризик певних захворювань», — зазначила вона. За результатами дослідження за участю 147 студентів, у кожного

п'ятого очне яблуко продовжувало видовжуватися впродовж півтора року спостережень.

Тривалий час міопію вважали переважно генетичною проблемою — науковці справді знайшли сотні генетичних варіацій, пов'язаних із цією хворобою. Однак, за даними дослідження 2021-го, природний добір може пояснювати появу лише додаткових 100 тис. випадків міопії на покоління — це незначна частка від загальної кількості хворих. До того ж поширення міопії відбувається надто швидко, щоби пояснювати це лише генетичними змінами. Як з'ясували дослідники, ключову роль відіграють два фактори: інтенсивне навчання та відсутність на свіжому повітрі.

Ян Морган з Австралійського національного університету відмітив: «Ми знаємо, що діти, які інтенсивно навчаються, у результаті стають більш короткозорими». За його словами, у Китаї, Сінгапу-

рі, Тайвані та Південній Кореї, де діти навчаються дуже інтенсивно, на міопію страждають 80–90 % випускників шкіл.

Дослідження в Китаї показало: шестирічні діти, які вже ходять до школи, мають гірший зір, ніж їхні ровесники в дитячому садку. А за результатами дослідження за участю 4 тис. дітей із 51 школи Сіднея проф. Морган установив: короткозорість частіше траплялася у дітей, які рідше виходили на вулицю.

Науковці пояснюють це тим, що денне світло стимулює сітківку виробляти дофамін — речовину, яка уповільнює ріст очного яблука. Показовий приклад — Тайвань, де 2010 року запровадили програму, за якою дошкільнят зобов'язали проводити щонайменше дві години на день на вулиці. З часом поширеність міопії там зменшилася вдвічі.

Попри поширену думку безпосереднього зв'язку між екранним часом і міопією наука наразі не підтвердила однозначно.

Дослідження 2025-го за участю більш ніж 300 тис. осіб засвідчило, що ризик міопії зростає на 21 % із кожною додатковою годиною за екраном — але лише до чотирьох годин використання, після чого ефект зникає. Нікола Лоґан з Астонського університету (Велика Британія), зауважила, що ризик пов'язаний не стільки з екранами, скільки з так званою близькою роботою — тривалим читанням чи розгляданням дрібних деталей зблизька. «Міопія — це хронічне захворювання, яке неможливо повністю вилікувати, але є методи лікування, які здатні уповільнити його прогресування», — роз'яснила проф. Лоґан.

Серед ефективних методів — спеціальні контактні лінзи MiSight, які дефокусують периферійний зір і уповільнюють видовження ока; ортокератологія — жорсткі нічні лінзи, що змінюють форму рогівки; краплі атропіну в малих дозах; а також терапія слабким червоним світлом, яке спрямовують на сітківку двічі на день по три хвилини.

ЄВРОПЕЙЦІ ВИКОРИСТОВУЮТЬ МЕНЕДЖЕР ПАРОЛІВ РОСІЙСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ

■ Наталія Забазнова

Європейські державні структури використовують менеджер паролів Passwork, який має ліцензію Федеральної служби безпеки Російської Федерації (РФ). Passwork — система для зашифрованого зберігання паролів на серверах клієнта. Програму створили в російському Архангельську 2014 року, а в листопаді 2022 року зареєстрували компанію «Пассворк».

Водночас у серпні 2024 року в іспанській Барселоні зареєстрували компанію Passwork Europe SL, яка належить Олександр Мунтяну, який заперечує зв'язок із російським «Пассворком», однак підтвердив, що європейська версія продукту побудована на тій самій кодовій базі, що й російська.

Ресурс StateWatch отримав підтвердження від низки європейських організацій і державних установ, що вони використовують Passwork: французький телекомунікаційний оператор Orange, Дрезденський технічний університет (Німеччина), нідерландський регіональний мовник RTV Noord, нідерландська енергетична компанія Novar, державна цифрова агенція Брюссельського столичного регіону Paradigm, британська компанія Foundry, німецький виробник спортивного одягу Vogner та адміністрація району Гільдесгайм.

Крім того, серед клієнтів Passwork в РФ є підприємства оборонно-промислового комплексу й організації, які перебувають під санкціями США та Європейського Союзу. Ідеться, зокрема, про заводи, що виробляють зенітно-ракетні комплекси

C-300 і C-400, а також про виробників іншого озброєння, яке постачають російській армії.

StateWatch передав Passwork на аналіз IT-фахівцю з Німеччини. Той підтвердив, що продукт має потенційні ризики несанкціонованого доступу до даних. «По-перше, очевидне приховане російське походження з активною спробою обману західних клієнтів. По-друге, архітектура програмного забезпечення, яка створює залежність від виробника попри обіцянку повністю локального використання. По-третє, продукт, який у разі успіху дає доступ до всіх паролів, сертифікатів і секретів організації, тобто до найцінніших цифрових активів компанії. Державній російській розвідувальній службі навіть не потрібно зламувати таку систему», — зауважив експерт.

Учені знайшли цукор між зірками

■ Іван Заторський

Астрономи виявили еритрозу — натуральний цукор, який на Землі міститься, зокрема, у малині й використовується у виробництві засобів для штучної засмаги.

Речовину знайшли у величезній хмарі газу та пилу неподалік від центральної частини галактики Чумацький Шлях. Науковці вважають, що еритроза могла утворитися завдяки хімічним реакціям на крихтих частинках космічного пилу. Згодом такі сполу-

ки могли потрапляти на молоді планети разом із кометами або астероїдами.

За словами Ізаскуна Хіменеса-Серри з Іспанського центру астробіології, виявлення еритрози свідчить про те, що цукри можуть бути набагато поширенішими у Всесвіті, ніж раніше вважалося. Учені припускають, що подібні органічні сполуки могли відіграти важливу роль у формуванні умов, необхідних для виникнення життя на Землі та, можливо, й інших планетах.

Дослідження засвідчило, що еритроза може утворюватися внаслідок

взаємодії двох органічних речовин — глікольальдегіду й етиленгліколю. Ці реакції відбуваються навіть у надзвичайно холодному середовищі, де температура може опускатися до мінус 250 градусів за Цельсієм. Астрономи також допускають, що під час Пізнього важкого бомбардування, коли Землю мільярди років тому атакувала велика кількість астероїдів і комет, на планету могли потрапити мільйони тонн таких органічних сполук. Це могло стати одним із факторів, які допомогли зародженню життя.

Батарея, здатна працювати тисячоліттями

■ Олег Садовий

Учені з Північно-Західного педагогічного університету в Ланьчжоу спільно з колегами з китайської компанії Gansu Zhulong Technology створили радіоізотопну батарею нового покоління, у якій використовують ізотоп вуглецю-14 та перетворювач на основі карбіду кремнію.

Така батарея використовує енергію розпаду радіоактивного ізотопу, що перебуває всередині неї, для вироблення електроенергії. Оскільки період напіврозпаду радіоактивних ізотопів може становити кілька десятиліть, а то й століть, радіоізотопна батарея може залишатися активною набагато довше, ніж її хімічні аналоги. Такі батареї чудово надаються для використання в космічних апаратах і віддалених датчиках моніторингу навколишнього середовища. Також їх можна використовувати в деяких медичних імплантатах.

Нова батарея є значним вдосконаленням, порівнюючи з її попередницею, з погляду ємності. 2024 року китайські вчені створили радіоізотопну батарею на основі вуглецю-14 і назвали її Candle Dragon I. Батарея нового покоління під назвою «Цяньцзіюань Тяньшу» відрізняється тим, що частка використаного радіоактивного матеріалу обмежена 22 %, при цьому потужність збільшено у 2,6 рази без шкоди для напруги чи стабільності. «Попередні версії мали низьку потужність, погану інтеграцію та високу вартість, тому команда зосередилася на тому, щоб зробити пристрій компактним, потужним, доступним за ціною та повністю китайським», — розповів Су Маоген, керівник проекту університету.

Загалом учені виділили п'ять основних удосконалень батареї «Цяньцзіюань Тяньшу», порівнюючи з Candle Dragon I: краще радіоактивне джерело та три-

вимірна багат шарова конструкція, що економить місце й покращує інтеграцію. Також нова версія отримала мікросистему управління живленням і вбудовані датчики, які забезпечують автономну роботу.

Підвищення ефективності батареї досягли завдяки використанню перетворювача з карбіду кремнію, виготовленого в Китаї. Вона має розмір трохи більше за 16,8 куб. см. Використовуючи 129 мілікурі вуглецю-14, здатна видавати струм 0,713 мікроампера, напругу 2,06 вольтів й максимальну потужність 1,13 мікровата.

Зазвичай у радіоізотопних батареях використовують термоелектричні матеріали для перетворення тепла розпаду на енергію. Системи, що застосовують у таких батареях, за своєю природою громіздкі й потребують високих температур для роботи. Однак «Цяньцзіюань Тяньшу» скеровує електрони або бета-частинки, що утворюються під час розпаду, на напівпровідник із карбіду кремнію, де вони безпосередньо використовуються для генерації струму.

Дослідники заявили, що ця батарея багато в чому схожа на сонячну панель: замість світла працює на випромінюванні. Науковцям удалося зменшити об'єм батареї лише на 17 %, але вони змогли збільшити об'ємну щільність потужності приблизно в 15 разів. Крім того, оскільки період напіврозпаду вуглецю становить 5 730 років, термін служби ядерної батареї фактично обчислюється тисячами літ.

ГОРОСКОП ІЗ 30 ЛИПНЯ ДО 5 СЕРПНЯ

Овен (21.03—20.04)

Не приховуйте своїх талантів і не бійтеся братися за нові справи. На роботі можливі зміни в колективі або нові обов'язки. Фінансові питання вимагатимуть ладу й уважності до витрат. Якщо ви у парі, готуйтеся обговорити старі образи й побутові питання, що довго лежали на поверхні, але їх навмисно ігнорували. Не вдавайте, що все нормально, якщо не хочете в майбутньому сварки. У самотніх з'явиться романтичний інтерес.

Телець (21.04—21.05)

У професійній сфері все складатиметься стабільно, а фінансова ситуація може помітно покращитися. Зараз удалий час для роздумів про власну справу або нові джерела прибутків. Не забувайте знаходити час для відпочинку. А от спонтанні емоційні гойдалки можуть перетворити одне незручне слово на сварку. Якщо ви перебуваєте у стосунках, не намагайтеся читати думки партнера й додумувати за нього. Самотнім варто бути відкритими до знайомств.

Близнюки (22.05—21.06)

Якщо ви давно хотіли розпочати власний проєкт або реалізувати цікаву ідею, то зараз слушний момент. Робочий простір потребує оновлення, а професійний розвиток здатний принести додаткові прибутки. У парі може спливати тема спільних витрат, подарунків, турботи, розподілу побутових завдань. Не потрібно роздувати ці діалоги, краще якомога швидше перевести їх на щось приємне. У самотніх час від часу з'являтимуться думки про сім'ю та дітей.

Рак (22.06—23.07)

У фінансових питаннях краще повернути старі борги й утриматися від нових позик. У вас виникне потреба збагнути, хто і навіщо поруч із вами, із кохання чи зі звички жити в затишку й увазі. У парі можуть спливати старі розмови, теми довіри, сім'ї, спільного майбутнього. Не бійтеся розмовляти про свої бажання. Самотні отримають шанс на новий романтичний початок.

Лев (24.07—23.08)

У професійній сфері можуть з'явитися нові можливості,

пов'язані зі зміною роботи або кар'єрним ростом. Фінансові перспективи виглядають позитивно, якщо діяти послідовно. Особисті стосунки вимагатимуть чесної розмови та переоцінки взаємних почуттів. Самотні здобудуть максимальну легкість у знайомствах і спілкуванні. Насолоджуйтеся моментом, поки не занурилися у спогади й певну апатію. Усе здатне змінити нове знайомство, подарувавши вам «метеликів» у животі, інтимні листування та надзвичайно приємні відчуття.

Діва (24.08—23.09)

Нові подорожі, навчання або цікаві знайомства подарують натхнення. На роботі вас цінують, тож не бійтеся проявляти ініціативу. Зараз чудовий час для кохання. Ви почуватиметеся привабливішими й впевненішими. У парі це час для справжньої турботи, а не красивих фраз перед сном. І обережно з критикою. Те, що вам здається корисною порадою, партнер може сприйняти як докір. Самотнім варто змінити звичний сценарій знайомств, частіше виходити в люди й погоджуватися на зустрічі, а не використовувати класичне «я подумаю».

Терези (24.09—23.10)

Якщо давно замислювалися про кар'єрне зростання, саме час поспілкуватися з керівництвом. Фінансовий успіх залежатиме від дисципліни й виважених витрат. Розмови про майбутнє, побут, обов'язки й цілі будуть важливими як ніколи. Не бійтеся чесності. У самотніх флірту стане більше, але і ясності теж. Ви можете раптом второпати, хто та особа, яка вам подобається по-справжньому, а де просто марна трата часу без шансів на розвиток.

Скорпіон (24.10—22.11)

На роботі можливі цікаві пропозиції або перспективи підвищення. У парі настає час, коли варто обговорити, куди ви рухаєтеся і чи збігаються ваші цілі. А самотнім може несподівано сподобатися людина з геть іншого світу. Абсолютно різний світогляд, ставлення до життя, нетипове сприйняття любовних стосунків притягуватимуть їх, немов магніт. Але не варто ідеалізувати загадковість і перетворювати такий збіг обставин на долю. Дати шанс — безумовно. Поринути одразу з головою в романтику з такою людиною — ні.

Стрілець (23.11—21.12)

Робочі завдання вимагатимуть уважності й аналітичного підходу. Грошові питання вирішуватимуться легше, якщо перестати зациклюватися лише на фінансах. Займіться спортом або творчістю — це допоможе позбутися накопиченої напруги. Відверта розмова закоханих піде лише на користь. А от самотнім зараз не до романтики. Пристрасть без ясності втомила й хочеться просто тиші.

Козеріг (22.12—20.01)

Якщо давно задумували власний бізнес або нову справу, не відкладайте перший крок. Інвестиції можуть виявитися успішними за умови ретельного планування. Більше рухайтесь, займайтеся фізичною активністю та не забувайте про відпочинок. Ви чуєте одне одного? Деяким парам доведеться пережити непростий період, який може обернутися розлученням. Самотні можуть зустріти людину, яка відразу здасться «серйозним варіантом».

Водолій (21.01—19.02)

У вас з'явиться бажання змінити звичний спосіб життя. Навчання, подорожі чи нові знання відкриють цікаві перспективи. На роботі варто проявити свої сильні сторони — це не залишиться непоміченим. Більше часу проводьте на природі, особливо біля води. Може гостро постати питання: хто ви й навіщо в цих стосунках? А самотнім головне знову не вдавати, що їм байдуже, якщо насправді це не так. Час визнати, що самотність затягнулася.

Риби (20.02—20.03)

У професійній сфері можливі цікаві пропозиції, пов'язані з навчанням або міжнародними проєктами. Це також сприятливий період для інвестицій у власний розвиток. Якщо ви у парі, беріть усе у свої руки й повертайте стосункам жвавість: сюрпризи, розмови без телефонів, якомога більше спільного дозвілля. Самотнім же варто дати лад своїм почуттям. Визнання, що у вас не просто дружба, більш приземлені вимоги до потенційного партнера — усе це стократно краще, ніж гра в мовчанку та натягнута посмішка.

Світлана Таланова

К	П	Р	А	К	Т	И	К	А	Т
У	З	Т	І	В	О	П	А	З	О
П	Е	Я	К	Р	И	Ц	Я	Г	Л
О	Н	Р	А	С	О	К	Г	О	Г
Р	О	У	П	Л	У	Г	У	П	І
О	Л	Г	О	Л	А	Р	Л	А	Л
С	О	А	П	Т	И	Ц	Я	К	О
С	П	Ь	Н	І	М	О	Р	П	П
І	П	О	Л	О	Н	Я	Н	К	А
Л	Н	О	Д	І	М	А	Р	І	П

Серед літер у клітинках знайдіть указані слова: гопак, заповіт, коса, купорос, ліс, луг, пірамідон, плуг, поліглот, полонез, полонянка, практика, промінь, птиця, рало, яруга. Запишіть слово, що залишилося.

Відповідь на завдання із № 30: мед.

Меч Люка Скайвокера продали за 3,75 млн

■ Сніжана Непийпиво

Оригінальний світловий меч Люка Скайвокера з фільму «Зоряні війни: Епізод V — Імперія завдає удару у відповідь» продали на аукціоні Heritage Auctions за 3,75 млн USD. Це стало новим світовим рекордом вартості для реквізиту з культової кіносаги.

Саме цей світловий меч використовував актор Марк Гемілл у фінальній сутичці Люка Скайвокера з Дартом Вейдером у стрічці 1980-го — сцені, яка стала однією з найвідоміших в історії кінематографа. Організатори виставили лот зі стартовою ціною 1 млн USD і очікували, що його продадуть приблизно за 2 млн. Однак під час торгів вартість зросла майже вдвічі.

Попередній рекорд серед реквізиту зі «Зоряних воєн» належав оригінальній 20-дюймовій моделі винищувача X-wing, яку 2023 року продали за 3,135 млн USD. Водночас абсолютним рекордсменом серед колекційних предметів франшизи залишається оригінальний постер до фільму «Зоряні війни: Епізод IV — Нова надія», який придбали за 3,875 млн USD. «Це один із найважливіших артефактів зі серії «Зоряних воєн», що збереглися до наших днів.

Він походить із кульмінаційної сцени, що назавжди змінила сагу й стала одним із найзнаковіших моментів в історії кіно», — зазначив Джо Мадаллена, виконавчий віцепрезидент Heritage Auctions.

Світловий меч був створений на основі модифікованого фотоспалаху Graflex. До лота також увійшов оригінальний реквізит для сцени з відрубаною рукою Люка, виготовлений Стюартом Фріборном, легендарним художником із гриму, який працював над образом Йоди й іншими персонажами франшизи.

Продаж відбувся в межах престижного аукціону Hollywood & Entertainment Signature Auction, де також були представлені інші культові кінореліквії — капелюхи з фільмів «Чарівник країни Оз» та «Віллі Вонка і шоколадна фабрика», говорборди з «Назад у майбутнє II», килим із «Великого Лебовського» та чоботи Сильвестра Сталлоне з «Роккі III».